

Handläggare

Roland Palm

Tfn: 08-508 30108

Diarienummer

21-1369/07

Datum

2007-11-29

rev 2007-12-13

KNs sammanträde

2007-12-12

Sidnummer

1 (61)

Ärendenummer

7

VERKSAMHETSPLAN FÖR KYRKOGRÅRDSNÄMNDEN

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner föreliggande verksamhetsplan för 2008 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Kyrkogårdsnämnden godkänner förslag till ersättning till församlingar som förvaltar allmänna och enskilda begravningsplatser.
3. Kyrkogårdsnämnden godkänner en omslutningsförändring (ökade kostnader och intäkter) på 1,0 Mkr.

Mats Larsson
förvaltningschef

Göran Höglund
administrativ chef

Utlåtande

Sammanfattning

MÅL FÖR VERKSAMHETEN

Kyrkogårdsförvaltningens verksamhetsplan 2008 utgår från den av kommunfullmäktige antagna budgeten och de överordnade mål som fastslagits

där. Verksamhetsplanen är framtagen i det av staden fastställda ILS-verktyget. I verktyget finns de av kommunfullmäktige fastställda målen för stadens verksamheter inskrivna. Där finns också fullmäktiges uppdrag till kyrkogårdsnämnden. Förvaltningen föreslår att nämnden därutöver antar två egna mål för verksamheten. Ett sådant nämndmål är att göra världsarvet Skogskyrkogården mer känt bland stockholmarna. Det andra är att tillsammans med övriga aktörer inom branschen arbeta för att tiden mellan dödsfall och begravningsceremoni ska minska jämfört med idag.

Kyrkogårdsnämndens verksamhet omfattar inte samtliga de målområden som finns i den beskrivna ILS-målstrukturen. Kyrkogårdsnämndens verksamhetsplan för 2008 presenteras därför under de mål i strukturen som är relevanta för verksamheten. I en särskild bilaga till verksamhetsplanen ges en beskrivning av nämndens och förvaltningens uppdrag, ansvarsområden och verksamhet.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Nämndens budget för 2008 minskar med 0,6 Mkr jämfört med 2007 till 119,5 Mkr. Ökade lönekostnader och prisökningar ska rymmas inom budgetramen. Förvaltningens förslag till intern budget för 2008 innebär att enheterna ges full ekonomisk kompensation för löneökningar. Budgeten för underhållsåtgärder 2008 ("förändring, förbättring och förnyelse") måste däremot minskas med 1,9 Mkr till 9,0 Mkr. Förvaltningen återkommer i treårsprogram 2009-2011 med en detaljerad plan för hur kommande större underhållsåtgärder ska finansieras. Investeringsplanen för 2008 ökar med 10,0 Mkr jämfört med 2007 enligt beslut i kommunfullmäktige.

ERSÄTTNING TILL FÖRSAMLINGAR SOM FÖRVALTAR ALLMÄNNA OCH ENSKILDA BEGRAVNINGSPLATSER

I Stockholm finns det 13 församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Huvudmannen Stockholms kyrkogårdsnämnd får enligt begravningslagen lämna ett skäligt bidrag till driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats.

Nämnden ger ersättning enligt två huvudprinciper:

- ersättning via clearingsystemet för de uppgifter som utförs i direkt samband med begravning, d v s upplåtelse av gravplats och gravsättning.
- ersättning för kostnader för att fullgöra myndighetsuppgifter, skötsel av begravningsplatsens allmänna ytor, tillsyn av gravanordningar och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla gravanläggningar.

För att få en bättre uppfattning vad skötselkostnaden för de olika kyrkogårdarna är har förvaltningen anlitat konsult hjälp för att få redovisning och mätning av de olika församlingarnas skötseluppdrag. Konsultstudien ligger till grund för fördelning av bidrag 2008 och innebär smärre justeringar mellan församlingarna. Totalt sett är ersättningen till församlingarna oförändrat jämfört med föregående

år. Inga övergångsregler föreslås. Dialog med församlingarna har skett såväl enskilt som samlat i grupp.

DRIFTEN AV DE JUDISKA BEGRAVNINGSPLATSERNA I STOCKHOLM

Avtal kommer att tecknas med den judiska församlingen i Stockholm om att kyrkogårdsförvaltningen på uppdrag tar över drift och gravöppning på de fyra judiska begravningsplatserna i Stockholm. Uppdraget finansieras dels genom att judiska församlingen betalar för gravskötsel dels att clearingersättning inte utbetalas till församlingen för gravupplåtelse och gravöppning. Dessutom kommer församlingen inte längre att få något driftbidrag från nämnden.

MODERNISERING AV SKOGSKREATORIET

Under 2008 fortsätter arbetet med att ta fram underlag för en genomgripande förnyelse av Skogskrematoriet inom världsarvet Skogskyrkogården. De åtgärder som ska göras i Skogskrematoriet måste ställas i relation till de krav som finns i bland annat Världsarvs-konventionen, Kulturminneslagen, av Stadsmuseet utfärdade skyddsföreskrifter, Plan- och Bygglagen, Miljöbalken samt i den till Unesco 2005 avlämnade, fastställda rapporten - Periodic Reporting.

Förvaltningen har gett Stockholms stadsmuseum i uppdrag att under våren 2008 granska den 2007 lämnade konsultrapporten "Förstudie för modernisering av krematoriet på Skogskyrkogården" ur ett arkitektoniskt, kulturhistoriskt och världsarvsperspektiv. Först därefter kan nämnden fatta ett inriktningsbeslut för den fortsatta projekteringen.

NY BEGRAVNINGSPLATS PÅ NORRA JÄRVA

Kyrkogårdsförvaltningen arbetar sedan flera år tillsammans med bland annat stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret med att finna ett läge för en ny begravningsplats på Norra Järvafältet. Konkurrensen är hård mellan olika slags markanvändning. Det långsiktiga behovet av mark för en ny begravningsplats borde enligt förvaltningens beräkningar vara minst 25 ha för att inrymma tillräckligt många kistgravplatser.

De områden som finns tillgängliga på Järvafältet är inte helt idealiska för en ny stor begravningsplats. Områdena som studerats i den förberedande planprocessen är betydligt mindre och innehåller dessutom ganska avsevärda arealer som är kulturminnesskyddade eller har skyddsvärda naturtyper. Markförutsättningar är inte heller optimala för en begravningsplats. De undersökta områdena består till stor del av lera eller organisk jord med ett grundvatten i eller i nära anslutning till markytan.

För att säkra det långsiktiga behovet av begravningsmark i Stockholm är det viktigt att mark reserveras för detta ändamål. Endast en liten del av området behöver dock byggas ut i nuläget för att möta det lokala behovet av en begravningsplats för Järvafältets befolkning. En lokal begravningsplats behövs av

miljö- och integrationsskäl. Fortsatt utbyggnad kan ske i etapper under en lång tid framåt. Förvaltningen hoppas att en detaljplan kan tas fram under år 2008 så att den planerade internationella arkitekttävlingen för en ny multietnisk begravningsplats kan utlysas under 2009.

VÄRLDSARVET SKOGSKYRKOGRÅDEN

Kyrkogårdsnämnden förvaltar Stockholms stads enda världsarv Skogskyrkogården. Världsarvslistan grundar sig på FN-organet Unescos konvention till skydd för världens natur- och kulturarv, som antogs av Sverige 1972.

En ny förvaltningsplan för världsarvet kommer att tas fram i dialog med världsarvet Skogskyrkogårdens förvaltningsråd. Starten kommer att ske under 2008. Kommunfullmäktige har gett nämnden i uppdrag att genomföra informations- och marknadsföringsinsatser för att göra världsarvet Skogskyrkogården mer tillgänglig för alla besökare. Förvaltningen kommer att ta fram en ny egen hemsida för världsarvet Skogskyrkogården. Vidare kommer förvaltningen att fördjupa de kontakter som redan tagits med Stockholm Visitors Board. Denna organisation har i uppdrag att marknadsföra Stockholm som turiststad. Det framgångsrika samarbetet med Stockholms stadsmuseum med bland annat guide visningar kommer att utvecklas ytterligare. Ett nytt skyltprogram för stadens begravningsplatser kommer att genomföras 2008 och det påverkar även världsarvet Skogskyrkogården. En fördjupad brukarundersökning om den publika verksamheten på världsarvet Skogskyrkogården genomförs 2008 som uppföljning till den undersökning som förvaltningen genomförde i år 2007 vid besökscentret Visitors center. Förändringen av kännedomen bland stockholmarna om världsarvet Skogskyrkogården kommer att stämmas av genom en upprepad medverkan i USK's Stockholmsbuss-undersökning.

PLAN FÖR KONKURRENSUTSÄTTNING

Kyrkogårdsnämnden har i samband med tertiärrapport 1 för 2007 fastställt en plan för konkurrensutsättning 2008. Enligt planen ska markskötsel upphandlas i konkurrens vid Skogskyrkogården avd 2, Galärvarvskyrkogården, och Strandkyrkogården. Riktning av gravöverbyggnader vid Norra Begravningsplatsen samt förgyllning av inskriptioner och tvätt av gravöverbyggnader vid alla begravningsplatser ska också upphandlas. Förvaltningen föreslår i detta ärende att denna plan följs med två undantag.

Strandkyrkogården är ännu inte helt färdigställd. Upphandling av markskötsel bör därför skjutas upp till år 2009.

Nämnden underhandlar med judiska församlingen att från den 1 april 2008 på uppdrag överta ansvaret för skötsel av de fyra judiska begravningsplatserna i Stockholm. Förvaltningen kommer att i sin tur upphandla skötseln av dessa i konkurrens.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE

Förvaltningen har startat ett strukturerat miljöarbete baserat på kvalitetssystemet ISO 14001. Arbetet bedrivs i projektform inom enheterna Råcksta begravningsplats och Råcksta krematorium. Miljöutredningarna för de två enheter har färdigställs under 2007. Enheterna har också tagit fram listor på de krav, lagar och förordningar ställer samt på signifikanta miljöaspekter. Tidplanen för projektet har reviderats. Under 2008 genomförs utbildningsinsatser för samtlig personal. Arbetet kommer att ligga som grund för att vidareutveckla det gemensamma miljöarbetet inom kyrkogårdsförvaltningen.

UTBYGGNAD AV GRAVSKICKET GEMENSAMMA ASKGRAVPLATSER

Intresset för gravskicket gemensam askgravplats har visat sig vara mycket stort. Gravskicket innebär att de anhöriga vet var gravsättning skett och att den avlidnes namn finns angivet, men gravsättning sker utan gravrätt och den framtida skötseln tas omhand av kyrkogårdsförvaltningen.

Under 2008 anläggs en ny gemensam askgravplats på Norra Begravningsplatsen samt ytterligare en, den tredje, på Skogskyrkogården.

UTÖKNING AV BROMMA KYRKOÅRD

Behovet av gravplatser i norra och västra Stockholm är stort. En utbyggnad av Bromma kyrkogård bör därför ske. Utbyggnaden kan ske på mark som redan är detaljplanelagd för begravningsändamål. Under 2008 kommer förvaltningen att göra en förprojektering med inriktning på att söka byggnadslov för en ny mur kring nya kvarter för urn- och kistgravplatser.

UNDERHÅLLSÅTGÄRDER ("FÖRÄNDRING, FÖRBÄTTRING, FÖRNYELSE")

Vård- och underhållsplaner kommer successivt under kommande år att tas fram för alla begravningsplatser. Det är ett omfattande arbete men det behövs för att förvaltningen ska få en samlad bedömning och prioritering av skötsel och underhållsbehov. Dessutom ska en ny förvaltningsplan för världsarvet Skogskyrkogården påbörjas under 2008. Förvaltningen fortsätter också den pågående inventeringen av kulturhistoriska gravanordningar. Inventeringen ska ligga till grund för att precisera vilka åtgärder, till exempel restaureringar, som fordras för att säkra ett framtida bevarande. Denna inventering kommer inte att bli klar under 2008 utan kommer att pågå ytterligare några år.

Nämndens handikappråd listar i dialog med förvaltningen angelägna åtgärder för att öka tillgängligheten på stadens begravningsplatser. Åtgärder enligt denna lista avser förvaltningen att genomföra efter hand. Förvaltningen återkommer i treårsprogram 2009-2011 med en detaljerad plan för hur kommande större underhållsåtgärder ska finansieras.

Pågående underhållsåtgärder kring Skogskapellet på Skogskyrkogården är akuta och måste prioriteras även 2008. En brukarundersökning som genomfördes i augusti visade att besökarna på de två största begravningsplatserna Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen efterfrågade fler toaletter samt fler parkbänkar. Detta åtgärdas 2008. Vidare avsätts medel för att finansiera restaurering av gravmonumentet på Eldbegängelseföreningens (numera Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbunds) gravplats på Norra Begravningsplatsen.

NY BEVATTNINGSANLÄGGNING

Bevattningsanläggningen på Norra begravningsplatsen ska moderniseras. Det kommer att ske under 2008 och 2009. För vardera åren har 4 Mkr avsatts på investeringsbudgeten.

SAMARBETE MED BEGRAVNINGSBYRÅERNA

Dialogen med begravningsbranschen har fördjupats under 2007 med regelbundna möten. Tillsammans bär vi ”nollvisionen”, att inga fel eller avvikelser ska uppkomma som drabbar tredje person vid begravningsceremoni eller gravsättning. Viktiga frågor att diskutera 2008 är hur Strandkyrkogården kan bli mer använd för gravsättningar, hur våra kapell ska nyttjas och förbättras, tydliggöra ansvarsgränser i det dagliga arbetet mellan förvaltningens kapellvärdar och begravningsbyråns representanter, bokningsrutiner via internet, lokaler för bisättning m.m.

PERSONAL

Förvaltningen fick år 2006 en ny funktionsinriktad organisationsstruktur. Det långsiktiga arbetet med att vidareutveckla förvaltningens nya organisation har fortsatt genom att en ny detaljorganisation utvecklats under 2007. Arbeta för att förbättra arbetsrutiner och – processer kommer att fortsätta inom samtliga avdelningar även under 2008 i syfte att ytterligare utveckla och förbättra servicen till medborgarna.

Lönehandläggningen överförs 2008 till den nya serviceförvaltningen. Staden genomför våren 2008 en medarbetarundersökning till samtliga anställda.

Det är angeläget att sjukfrånvaron bland de anställda kan minskas för att närma sig stadens långsiktiga mål om 5 %. En ledarutbildning för enhetschefer inom förvaltningen genomförs kommande år. Förvaltningen kommer liksom tidigare år ta emot ett stort antal feriearbetande skolungdomar förutsatt att kommunstyrelsen ger fortsatt finansiering

ALLHELGONAHELGEN

År 2008 sammanfaller allhelgonahelgen med allhelgonadagen (den 1 november). Allhelgonahelgen är en viktig möjlighet för nämnden att visa upp vår verksamhet för Stockholmare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab på underlag från förvaltningens samtliga avdelningar.

Förvaltningens förslag

INLEDNING

Kyrkogårdsnämndens verksamhetsplan för 2008 har utarbetats med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställde den 19 oktober 2007.

Årets verksamhetsplan har utformats i en modell som utvecklats inom stadsledningskontoret. I denna så kallade ILS-webb (Webbaserat verksamhetsstöd för planering och uppföljning i Stockholms stad) finns alla av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmål och mål för verksamhetsområden inlagda. Där finns också i utgångsläget så kallade indikatorer och aktiviteter som fullmäktige ålagt de enskilda nämnderna att följa upp. I arbetet med verksamhetsplanen är det sedan meningen att de enskilda nämnderna ska lägga in egna nämndmål med indikatorer och aktiviteter för att bryta ner de fullmäktige givna överordnade målen.

Nämnden har tillfogat två så kallade nämndmål med var sin indikator för uppföljning.

Kyrkogårdsnämndens verksamhet är till allra största del en ren tjänsteproduktion utifrån ett samhällsuppdrag som huvudman för begravningsverksamheten. Volymen av de tjänster som nämnden genomför under året bestäms i mycket liten omfattning av nämndens eget agerande. Nämnden kan och ska inte påverka hur anhöriga till avlidna stockholmare (och "icke stockholmare") väljer att genomföra begravningsceremoni, eventuell kremering, gravsättning eller gravskötsel. Nämndens samhällsuppdrag är att ge just den service i begravningsverksamhet och gravskötsel som människor efterfrågar. Nämnden genomför detta uppdrag så att största möjliga valfrihet garanteras och till bästa möjliga kvalitet och miljöanpassning inom givna ekonomiska ramar.

Att för detta uppdrag skapa mål, indikationer och aktiviteter inom den av fullmäktige beslutade ILS-webbstrukturen innebär svårigheter. Det går knappast heller att styra verksamheten med hjälp av ILS-webbens målstruktur. Nämndens verksamhetsstyrning svarar bättre mot en enklare typ av kvalitets-, miljö- och ekonomistyrningsmål

Det viktigaste instrumentet för uppföljning av sådana kvalitets- och miljömål är enhetschefernas uppföljning av den dagliga verksamheten. Eventuella fel och brister kan då åtgärdas omgående. Genom de besiktningar som regelbundet genomförs av såväl verksamhet i egen regi som av upphandlade driftentreprenader följer förvaltningen också upp och dokumenterar kvaliteten på den genomförda verksamheten. Ytterligare uppföljningsverktyg är handikapprådets åtgärdslista - som följs upp vid varje rådssammanträde - klagomålsstatistik och brukarundersökningar.

Under våren 2008 genomförs en nyutvecklad medarbetarenkät för samtliga förvaltningar i staden. Enkäten kommer att resultera i ett Nöjd Medarbetar Index (NMI). Detta index ska jämföras med andra arbetsgivare genom att samma modell används i de flesta medarbetarundersökningar. NMI ger ett helhetsmått som kan följas över tiden och ger möjlighet att se hur olika frågeområden påverkar helhetsmålet och ger därmed möjlighet att prioritera områden att förbättra. Helhetsmått och effektmått fås på olika nivåer.

De brukarundersökningar som genomfördes 2007 kommer att göras om år 2009. En särskild brukarundersökning planeras dock 2008 om världsarvet Skogskyrkogårdens Visitors Center.

KF:S INRIKTNINGSMÅL I: STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV, TRYGG OCH VÄXANDE STAD FÖR BOENDE, FÖRETAGANDE OCH BESÖK

**KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
STOCKHOLM STAD SKA BLI NORRA EUROPAS MEST
FÖRETAGSVÄNLIGA STAD**

Plan för konkurrensutsättning

Enligt stadens konkurrensutsettnings- och upphandlingspolicy ska verksamhet som inte är strategiska ledningsfunktioner eller myndighetsutövning upphandlas i konkurrens eller erbjudas medborgarna genom valfrihetssystem.

Förvaltningen har under hösten 2007 inbjudit trädgårdsanläggarnas branschorganisation i Stockholm till överläggning om hur framtida skötselentreprenader för begravningsplatser ska paketeras och utformas. Branschen har inte visat något större intresse för ett sådant möte. Förvaltningen kommer att under våren 2008 göra ett förnyat försök till denna dialog.

Kyrkogårdsnämnden har i samband med tertiärrapport 1 2007 fastställt en plan för konkurrensutsettnings. Enligt planen ska markskötsel upphandlas i konkurrens vid Skogskyrkogården avd 2, Galärvarvskyrkogården, och Strandkyrkogården. Riktning av gravöverbyggnader vid Norra Begravningsplatsen samt förgyllning av inskriptioner och tvätt av gravöverbyggnader vid alla begravningsplatser ska också upphandlas under 2008. Förvaltningen föreslår i detta ärende att denna plan följs med två undantag.

Strandkyrkogården är ännu inte helt färdigställd. Upphandling av markskötsel bör därför skjutas upp till år 2009.

Nämnden underhandlar med judiska församlingen att från den 1 april 2008 på uppdrag överta ansvaret för skötsel av de fyra judiska begravningsplatserna i Stockholm. Förvaltningen kommer att i sin tur upphandla skötseln i konkurrens.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	20%	öka	År
Andel anställda i avknoppade verksamheter	0%	öka	Tertial

Indikatorer att följa upp

Andel upphandlad verksamhet

Andelen upphandlad verksamhet är 18,3 % av nämndens totala kostnader. Andelen ska under år 2008 öka. Årsmålet är satt till 20 %.

Anställda i avknoppad verksamhet

Förvaltningen har inga verksamheter som finansieras med ”peng-system”. Det gör att avknoppning definitionsmässigt inte kan förekomma inom kyrkogårdsnämndens ansvarsområde. Nämndens årsmål har därför satts till 0%.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET: EN HÅLLBAR LIVSMILJÖ SKA VÄRNAS OCH UTVECKLAS

Kyrkogårdsnämnden ska i sin verksamhet att värna och utveckla en hållbar livsmiljö. Det sker bland annat genom att:

- fortsätta att utveckla verksamheten på begravningsplatserna så att den kombinerar tillgänglighet med krav på rofylldhet.
- fortsätta att miljöanpassa verksamheten vad avser utsläpp, arbetsmetoder och återvinning genom att kontinuerligt följa förbränningsprocess och rökgasrening i krematorierna och omedelbart vidta åtgärder vid onormala mätvärden.
- fortsätta att byta ut maskin- och fordonspark med sikte på förnyelsebara energikällor respektive minskad miljöpåverkan.
- i största möjliga utsträckning använda miljöbensin och etanol (E85) i sina maskiner och bilar.
- minska mängden osorterat avfall.

Miljöarbetet

Det målmedvetna miljöarbetet inom nämnden verksamheter innebär att nämnden kommer att fortsätta sin strävan att minimera utsläpp från krematorierna samt att arbeta för att verksamhetens miljöpåverkan i övrigt blir så liten som möjligt. Nämnden ligger redan långt framme när det gäller miljöeffektiva transporter och inköp av miljöanpassade varor och tjänster.

Åtgärder för att minska energianvändningen i byggnader och att skapa en bättre avfallshantering samt för att få en minskad användning av vatten för bevattning pågår och kommer att fortsätta under året.

Miljöledningsgrupp

Förvaltningen fortsätter arbetet med miljöfrågor inom det integrerade ledningssystemet på samma sätt som tidigare år. Basen för miljöarbetet i förvaltningen ligger i genomförande på de olika enheterna. Hur arbetet ska genomföras på ett miljöriktigt sätt dokumenteras i de olika enheternas rutiner. Samråd och diskussioner sker på enheternas arbetsplatsträffar. Representanter för enheterna utgör tillsammans med förvaltningens miljösamordnare och delar av förvaltningsledningen förvaltningens miljöledningsgrupp. Miljösamordnaren är gruppens sekreterare och förvaltningschefen dess ordförande. Genom denna konstruktion förs miljöarbetet naturligt in i det integrerade ledningssystemet.

Systematiskt miljöarbete

Förvaltningen har startat arbetet med att införa ett strukturerat miljöarbete baserat på ISO 14001. Arbetet bedrivs tills vidare i projektförhållande vid Råcksta begravningsplats och Råcksta krematorium. Miljöutredningarna för dessa enheter har färdigställts. Lag- och aspektlistor, rutiner och mål har fastställts. Ett miljöprogram håller på att tas fram. Arbetet kräver stort engagemang från personalen. Eftersom en omorganisation gjordes av kyrkogårdsverksamheten under projektets gång har tidplanen för projektet behövt reviderats. Det innebär att pilotprojektet kan slutföras först under 2008. Under 2008 genomförs också utbildningsinsatser för samtlig personal

Erfarenheterna från pilotprojektet kommer att ligga som grund för det gemensamma miljöarbetet inom kyrkogårdsförvaltningen.

Miljöeffektiva transporter

Förvaltningen använder miljöbilar för i stort sett alla förvaltningens interna biltransporter. Samtliga inhyrda personbilar är miljöbilar. För persontransporter och lättare transporter inom kyrkogårdarna används i huvudsak elbilar. Utbyte till allt mer resurssnåla bilar sker kontinuerligt. Vid upphandling av nya traktorer och andra större arbetsmaskiner läggs alltid vikt vid att maskinerna ska ha låg miljöbelastning. Upphandling av transporter av kistor i samband med begravningsceremoni och gravsättning sker på ett sätt, som ger transportören incitament för att minska det totala transportarbetet.

Hållbar energianvändning

Förvaltningen upphandlar elenergi enligt stadens centrala riktlinjer för grön energi. Där så är möjligt utnyttjar förvaltningen spillvärme från krematorierna för uppvärmning av sina lokaler. Från Råcksta krematorium levereras spillvärme från rökgaskylning till stadens fjärrvärmenät.

Åtgärder genomförs successivt för att minska energianvändningen i förvaltningens lokalbestånd till exempel genom tilläggsisolering och installation av värmepumpar. Under år 2007 har samtliga byggnader energiinventerats.

Åtgärder kommer att prioriteras inom ramen för nämndens medel för ”Förändring, förbättring och förnyelse”.

Miljöeffektiv avfallshantering

Allt avfall från stadens begravningsplatser sorteras för att på bästa sätt ta tillvara de resurser som kan återvinnas. Stor del av det biologiska avfallet komposteras i egna anläggningar. Resterande avfall transporteras till största del bort till förbränningsanläggningar för energiutvinning.

Omhändertagande av biologiskt avfall hanteras olika på förvaltningens begravningsplatser och kyrkogårdar. Det biologiska avfallet komposteras på Skogskyrkogården, Norra begravningsplatsen samt Räcksta begravningsplats. På de mindre platserna, som till exempel Bromma och Spånga kyrkogårdar skickas det biologiska avfallet till kompostanläggning. Övrigt avfall skickas till återvinningsanläggning som brännbart alternativt svårsorterbart avfall.

Den källsortering som sker genom besökarens försorg inom gravkvarteren ger idag två fraktioner: trädgårdsavfall, som växtrester, jord m.m. och restavfall, som papper, glas och metall.

Under 2008 fortsätter förvaltningen att utveckla metoder för sortering av avfall på kyrkogårdar och begravningsplatser. En utgångspunkt för detta arbete utgör miljöutredningarna från Räcksta krematorium och begravningsplats.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl leasade fordon exkl uttrycknings- och specialfordon	90%	öka	Halvår 2 2008
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår	0%	öka	Tertial 3 2008
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel	0%	öka	Halvår
Andel förnybart drivmedel i stadens egna etanol- och fordonsgasfordon	95%	öka	Halvår 2 2008

Indikatorer att följa upp

Miljöbilar

Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl leasade fordon exkl uttrycknings- och specialfordon

Förvaltningen har idag 10 bilar varav 8 är miljöbilar (80%). År 2008 räknar förvaltningen med att ha 11 bilar varav 10 miljö (91 %).

Upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster

Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår

Förvaltningen gör inga egna upphandlingar av denna typ av varor utan följer de avtal som staden genom Kommentus har slutit. Förvaltningen kan därför inte påverka indikatorns resultat. Årsmålet sätts därför till 0 %.

Ekologiska livsmedel

Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel

Förvaltningen gör inga inköp av livsmedel i verksamheten från egna leverantörer. Inköp av t ex kaffe sker enligt upphandlingsavtal där ekologiska val inte förekommer. Årsmålet sätts därför till 0 %.

Andel förnybart drivmedel

Andel förnybart drivmedel i stadens egna etanol- och fordonsgasfordon

Förvaltningen tankar i princip alltid miljöbränsle. Förvaltningens årsmål sätts dock till 95% på grund av att det vid vissa långresor inte finns tillgång till E85/gas i hela landet. Dessutom behövs mindre mängder bensin för att starta de bilar som står utomhus när det är riktigt kallt.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET: STOCKHOLMARNAS SKA UPPLEVA ETT RIKT, VARIERAT OCH TILLGÄNGLIGT KULTUR- OCH IDROTTLIV

Kyrkogårdsnämnden ska i sin verksamhet arbeta för att Stockholm ska bli en attraktiv, trygg och växande stad där stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kulturliv. Det sker bland annat genom att:

- öka tillgängligheten på stadens begravningsplatser.
- förbättra informationen om begravningsverksamheten samt om de olika begravningsplatsernas värde som besöksmål.
- ta emot kulturturister och fackbesök samt genomföra guidade visningar på sina kulturhistoriskt värdefulla begravningsplatser i syfte att skapa intresse

för begravningsplatsernas kulturella, arkitektoniska och samhällshistoriska värden.

och särskilt för världsarvet Skogskyrkogården

- vårda världsarvet så att det behåller sitt värde som attraktivt besöksmål.
- vidareutveckla Tallumpaviljongen som informationscentrum/Visitors Center för världsarvet Skogskyrkogården .
- genomföra visningar av världsarvet i syfte att skapa intresse för det internationella sammanhanget genom UNESCO.
- utveckla världsarvet som en tydlig del i stadens besöksnäringarbete

NÄMNDMÅL:

Stockholmarna ska veta att Skogskyrkogården är ett världsarv

Indikator	Arsmål	Periodicitet
Kännedomen om världsarvet Skogskyrkogården ska öka	50%	År

Indikator att följa upp

Kännedomen om världsarvet Skogskyrkogården ska öka

Kännedom om världsarvet Skogskyrkogården

Kyrkogårdsförvaltningen har vid två tillfällen utnyttjat Utrednings- och statistikkontorets så kallade Stockholmsbuss för att få reda på om stockholmarna i gemen känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv. För att få ett mått på om de insatser som nämnden gör för att göra Skogskyrkogården mera känt som världsarv kommer förvaltningen att göra om mätningen genom Stockholmsbussen i slutet av 2008. Som mål för 2008 har nämnden satt att hälften av stockholmarna (50%) ska veta att Skogskyrkogården är ett världsarv.

VÄRLDSARVET SKOGSKYRKOGÅRDEN

Världsarv och besöksnäring

Stadens begravningsplatser är mycket uppskattade besöksmål för både stockholmare och nationella och internationella gäster. Flera av begravningsplatserna har nått ryktbarhet både nationellt och internationellt. Skogskyrkogården - som också är ett världsarv - ligger ojämförligt högst på rangskalan. Det är dock svårt att under rådande hetsiga, urbana förhållanden skapa en allomfattande rofylldhet överallt på stadens begravningsplatser. Däremot erbjuder begravningsplatserna alltid mångfacetterade skönhetsupplevelser med god tillgänglighet och stabila miljöförhållanden. Kyrkogårdsnämnden och dess förvaltning har som ambition att besökare på stadens begravningsplatser ska bli varse både tradition och förnyelse och att begravningsplatserna är värdiga sista vilorum för de avlidna.

Nämnden vill att begravningsplatserna ska inspirera till vård av de avlidnas minne och att de ska upplevas som tilltalande offentliga miljöer för nutidsmänniskan. De ska också kunna ge stadens invånare och besökare en stunds stillhet och eftertanke under intresseväckande promenader. Stockholms begravningsplatser bjuder på en särskilt rik kultur-, samhälls- och personhistorisk mångfald. Några har nyttjats i hundratals år, andra under kortare tid, men alla har något att berätta som knyter an till den mångsidiga historien i Stockholm med omnejd. Det är inte i första hand den övergripande monumentala kulturhistoriska eller samhällspeglande karaktären på respektive begravningsplats som alltid faller avgörandet för upplevelsen. Det gör däremot de förhållanden som vid ett besök påverkar den personliga sfären.

På senare tid har besökarnas intresse- och rörelsemönster ändrat karaktär. En omfattande information om begravningsplatser sprids via internet, böcker o dyl. Detta gör att stadens begravningsplatser inte längre bara har ett lokalt intresse. Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen tilldrar sig redan nu ett nästan globalt intresse.

För att ytterligare satsa på besöksnäringen och stärka stadens position som evenemangsstad fortsätter kyrkogårdsförvaltningen att samarbeta med Stockholms stadsmuseum när det gäller världsarvet Skogskyrkogården. Därigenom stärks stadens och regionens position som Capital of Scandinavia. Samarbetet med Stadsmuseet ska utvecklas under 2008 så att besöksmottagning, förmedling av tjänster och värdskap för världsarvet stärks. Tillsammans med Stadsmuseet förbereds även guidningar på Norra begravningsplatsen till hösten. Vidare kommer kontakterna som tagits med Stockholm Visitors Board att ytterligare fördjupas. Genom detta samarbete kan guidevandringar på Skogskyrkogården och andra begravningsplatser erbjudas en bredare svensk och internationell publik.

Den satsning som görs på inventering och upprustning av kulturhistoriskt värdefulla objekt är ett led att långsiktigt stärka begravningsplatsernas värde som besöksmål.

Nämnden kommer att fortsätta att revidera och utöka sin serie broschyrer om begravningsverksamheten och om tillgängligheten till olika begravningsplatser. Broschyrer på såväl svenska som på främmande språk ska tas fram.

Tallumpaviljongen som världsarvets informationscentrum – Visitors Center

Tallumpaviljongen på Skogskyrkogården ritades från början som personalbyggnad för kyrkogårdsarbetarna vid 1920-talets slut. I samband med att Skogskyrkogården utsågs som världsarv byggdes det om till ett informationscentrum. I dag fungerar det som världsarvets Visitors Center. Byggnaden används för att ge besökarna att fördjupa upplevelsen och förståelsen för Stockholms enda världsarv och vara en tydlig förlängning av Stockholm Visitors Boards turistbyrå i Kungsträdgården. I Tallumpaviljongen finns välutbildade medarbetare, pedagogiska utställningar och hjälpmedel anpassade för att skapa en fördjupad kunskap om världsarvet. Den nuvarande utställningen illustrerar tillkomsten av Skogskyrkogården med exempel på unika inslag i dess

utformning och den betydelse för svensk och internationell arkitektur som de två arkitekterna Gunnar Asplund och Sigurd Lewerentz haft.

Nämnden kommer under 2008 att kontinuerligt utveckla denna verksamhet. Till sommaren planeras ett förlängt öppethållande. En fördjupad brukarundersökning om den publika verksamheten i besökscentret och de guidade visningarna genomförs 2008

Extern webbplats för världsarvet Skogskyrkogården.

För att svara upp mot kommunfullmäktiges uppdrag att genomföra informations- och marknadsföringsinsatser för att göra Skogskyrkogården som världsarv mer tillgänglig för alla besökare kommer kyrkogårdsförvaltningen under 2008 att ta fram en ny extern webbplats för världsarvet Skogskyrkogården. Kostnaden beräknas till 400 tkr.

Förvaltningsråd för världsarvet Skogskyrkogården

Enligt de regler som UNESCO utformat för förvaltning av världsarv ska det för att skapa en helhetssyn på förvaltningen finnas ett så kallat förvaltningsråd. I förvaltningsrådet för världsarvet Skogskyrkogården ingår representanter för länsstyrelsen, Stockholms stadsmuseum och förvaltningen. Förvaltningschefen är rådets ordförande och förvaltningen svarar också för sekreterarskapet i rådet. Rådet sammanträder minst fyra gånger per år. En stor uppgift för förvaltningsrådet är att under 2008 påbörja revideringen av världsarvets förvaltningsplan.

Världsarvets geografiska gräns.

Idag har muren runt Skogskyrkogården betraktats som världsarvets geografiska gräns. Detta innebär att den välkända platsen vid huvudentrén liksom lindalléerna vid Sockenvägen inte skulle ingå i världsarvet utan vara en del av buffertzonen. Riksantikvarieämbetet har tillskrivit nämnden under 2007 och påtalat oklarheter om världsarvets geografiska avgränsning. Förvaltningen har en pågående dialog med ämbetet i frågan.

Skyltprogram

Under år 2008 kommer förvaltningen att utarbeta och upphandla ett nytt enhetligt system för hänvisnings- och informationsskyltning på stadens begravningsplatser. Skyltsystemets måste anpassas till alla besökares olika behov och ges en sådan estetisk och arkitektonisk utformning att det kan accepteras av tillsynsmyndigheterna länsstyrelsen och Stockholms stadsmuseum. Särskild hänsyn måste tas vid utformningen skyltningen för världsarvet Skogskyrkogården. Skyltprogrammet för världsarvet Skogskyrkogården kommer att bli det mest komplexa. Världsarvskonventionen ställer tydliga krav på att världsarvstanken ska förmedlas. Att mer än 20% av besökarna kommer från andra länder och att förvaltningen även under tider då Visitors Center inte är öppet ska förmedla platsens värde och sammanhang till besökare ställer dessutom särskilda krav på hur skyltningen utformas.

Allhelgonahelgen 2008

Allhelgonahelgen är svenskarnas stora gravsmyckningshelg. Det är också en helg för eftertanke, en möjlighet att komma till kyrkogården och att minnas.

År 2008 sammanfaller allhelgonahelgen med allhelgonadagen (den 1 november). Allhelgonahelgen 2008 ska användas av nämnden för att visa upp stadens vackra begravningsplatser för tiotusentals stockholmare. Det massmediala intresset är också stort. I praktiken fungerar Allhelgonahelgen därmed som en ”Kyrkogårdens dag”.

FÖRBÄTTRAD TILLGÄNGLIGHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Handikapprådet - som är knutet till kyrkogårdsnämnden – arbetar sedan en lång följd av år tillsammans med kyrkogårdsförvaltningen med att systematiserat föreslå åtgärder för att öka tillgängligheten på stadens begravningsplatser. En särskild ’åtgärdslista’ har tagits fram. Av listan framgår vilka önskemål, förändringar och anordningar som handikapprådet och förvaltningen har aktualiserat för att nå ökad tillgänglighet. Tillgänglighetsarbetet knyts till FN:s standardregler 10-12. Dessa behandlar bl.a. tillgängligheten vid kultur-, rekreations- och religionsutövning.

Bland de åtgärder som är särskilt angelägna att prioritera under år 2008 är att

- komplettera kart- och skyltmaterial vid kyrkogårdar och begravningsplatser.
- komplettera minneslundar som har ”svåråtkomliga” smyckningsplatser med sådana tillgängliga även för rörelsehindrade.
- utreda behov av ytterligare handikapptoletter inom kyrkogårdsförvaltningens anläggningar/lokaler
- fler sittplatser med armstöd på begravningsplatserna.

Förvaltningen föreslår att 0,3 Mkr ur nämndens budget (förändring, förbättring och förnyelse) avsätts åtgärder för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra informations- och marknadsföringsinsatser för att göra Skogskyrkogården som världsarv mer tillgänglig för alla besökare	2008-01-01	2009-12-31

Aktivitet att följa upp

Informations och marknadsföringsinsatser

Genomföra informations- och marknadsföringsinsatser för att göra Skogskyrkogården som världsarv mer tillgänglig för alla besökare

Kyrkogårdsnämnden kommer i samband med T1 och T2 2008 att särskilt följa upp de informations- och marknadsföringsinsatser som genomförs för att göra Skogskyrkogården som världsarv mer tillgänglig för alla besökare under 2008.

KF:S INRIKTNINGSMÅL 2: KVALITET OCH VALFRIHET SKA UTVECKLAS OCH FÖRBÄTTRAS

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
STOCKHOLMARNAS SKA ERBJUDAS ÖKAD VALFRIHET OCH
MÅNGFALD

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel erbjudna ceremonier och gravsättningar mot efterfrågade ceremonier och gravsättningar av de anhöriga	100%	95%	Tertial 3 2008
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	
I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras	2008-01-01	2010-12-31	
Tillhandahålla feriearbeten för skolungdom	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

I SAMRÅD MED BEGRAVNINGSBYRÅBRANSCHEN HJÄLPA ANHÖRIGA ATT FÖRKORTA TIDEN MELLAN DÖDSFALL OCH CEREMONI

Tiden mellan dödsfall och ceremoni har de senare åren ökat. Det innebär problem med bl a lagring av kistor under denna tid. Inblandade parter är de anhöriga, begravningsbyråer, Svenska kyrkans församlingar, officianter och kyrkogårdsförvaltningen.

Indikator	Årsmål	Periodicitet
Minskning av antalet dagar mellan dödsfall och ceremoni	2 dagar	År

VALFRIHETEN SKA ÖKA

Kyrkogårdsnämnden ska i sin verksamhet arbeta för att stockholmarna ska erbjudas en ökad valfrihet och mångfald. Det sker bland annat genom att:

- i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva ska etableras.
- tillse att alla invånare i staden oavsett etniskt ursprung eller trosinriktning kan tillförsäkras en värdig gravplats.
- tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för ceremonier utan religiös anknytning i enlighet med Begravningslagen.

Kyrkogårdsnämndens verksamhet är till allra största del kundvalsstyrd. Det gäller både de delar av nämndens verksamhet som är begravningsverksamhet och de delar som är serviceverksamhet.

När det gäller begravningsverksamhet har de efterlevande frihet att välja var den avlidne ska gravsättas, vilket gravskick och vilken typ av ceremoni de vill ha. Val av gravplats begränsas endast av att det finns olika antal gravar kvar att välja mellan på olika begravningsplatser. Valfriheten beträffande gravvårdar på de olika begravningsplatserna är betydande, även om den något kan begränsas av kulturhistoriska och arkitektoniska hänsynstaganden.

När det gäller skötseln av de enskilda gravplatserna på stadens begravningsplatser kan gravrättsinnehavarna välja att själva sköta dem. De kan också uppdra åt kyrkogårdsförvaltningen att, inom ett brett sortiment av tjänster, utföra skötseln mot ersättning.

Nämnden arbetar målmedvetet med att öka antalet möjligheter som kan erbjudas de efterlevande vid val av gravskick, gravplats, ceremoni och därefter vid val av gravvård och framtida skötsel.

Kyrkogårdsnämndens skötselerbjudanden följs successivt upp och nya kombinationer av vår-, sommar- och vinterutsmäckning erbjuds i takt med kundernas efterfrågan. Utbudet av tjänster måste dock begränsas till vad som är rationellt att utföra mot bakgrund av det sammantaget stora antalet skötseluppdrag. För år 2007 var antalet skötseluppdrag ca 86 700. Utöver att anlita förvaltningens tjänster så kan varje gravrättsinnehavare välja att endera utföra skötsel och plantering själv eller välja annan leverantör/entreprenör.

Begravningsverksamhet för alla

Enligt begravningslagen har den som är huvudman för begravningsverksamheten ansvar för att alla delar av begravningsverksamheten fungerar. I Stockholm har staden genom kyrkogårdsnämnden detta ansvar. Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religiös eller annan bakgrund. Inom stadens begravningsplatser finns därför en rik variation av gravmönster och anpassningar till olika begravnings seder mm. Genom ett statligt reglerat clearingsystem har stockholmare även möjlighet att gravsättas på andra ställen i Sverige. På samma sätt har icke stockholmare möjlighet att gravsättas på

stadens begravningsplatser. Genom detta clearingsystem förs medel över från den huvudman där den avlidne är folkbokförd (där man betalt begravningsavgift) till den huvudman som utför begravningsverksamheten.

Valfrihet och Mångfald

Så långt det är fysiskt möjligt anpassas stadens kapell till ceremonier enligt olika trosinriktningar och så kallade borgerliga/icke religiösa förrättningar.

För personer med etnisk/religiös eller annan bakgrund med begravnings seder, gravmönster och dylikt, som inte är gängse svenska, erbjuder nämnden olika lösningar. Exempel på grupper som förvaltningen utvecklat olika former för gravsättning för är muslimer, romerska katoliker, zigenare/romer, bahaier, mandier, hinduer samt grekisk- och ryskortodoxa trosbekännare liksom hugenotter och buddhister. I vissa avseenden erbjuder Stockholms kyrkogårdsförvaltning efterfrågade gravskick som inte kan erbjudas någon annanstans i Skandinavien.

Att verka för mångfald innebär att bejaka att människor är olika och inse värdet av det. Detta sker inom alla nämndens verksamheter och under verksamhetens alla faser. Kyrkogårdsförvaltningen arbetar med mångfalds- och valfrihetsperspektivet i en mängd sammanhang inom och utom förvaltningen.

Förvaltningen erbjuder därför anhöriga till avlidna olika lösningar vid val av gravplats, ceremonilokal m.m. utifrån olika individers och grupperns önskemål. Genom att fortsätta arbetet med att anlägga gravkvarter för olika trosinriktningar ges en ökad valmöjlighet vid val av gravplatser.

Förvaltningen fortsätter att långsiktigt planera för att gravmark i möjligaste mån kunna erbjudas i närområden. Genom utbildningar och studiebesök arbetar förvaltningen för att nå en ökad förståelse om utsatta grupper situation och önskemål. En ökad kunskap om olika kulturer och religioner bidrar till att bryta fördomar och utanförskap.

Strandkyrkogården är en av stadens multikulturella begravningsplatser och ligger i södra delen av staden. Första delen av begravningsplatsen, där gravsättning sker i skogsmark, togs i bruk år 1996. Resterande delar av begravningsplatsen färdigställs successivt i takt med att nya gravkvarter behövs. På begravningsplatsen finns särskilda kvarter för muslimska, grekisk ortodoxa, hinduistiska och buddhistiska trosbekännare. Ett område planeras kunna upplåtas för murade gravplatser under mark som efterfrågas av vissa grupper av romersk katolska trosbekännare.

Regelbundna erfarenhetsutbyten med begravningsbranschen

Under 2007 återupptogs regelbundna möten mellan förvaltningen och representanter från begravningsbranschen. Tillsammans bär vi ”nollvisionen”, att inga fel eller avvikelser ska uppkomma som drabbar tredje person vid begravningsceremoni eller gravsättning. Mötena har som syfte att förbättra och effektivisera informationsutbytet mellan förvaltning och begravningsbransch och därmed öka kvaliteten i våra verksamheter samt förbättra och utveckla våra tjänster till våra gemensamma kunder. Resultatet av erfarenhetsutbyten har blivit

att brister i våra verksamheter har upptäckts och åtgärdats och att kontakterna leder till klara förbättringar för båda våra verksamheter. Erfarenhetsutbytena kommer att fortsätta under verksamhetsåret och vara en del av kvalitetsarbetet.

Utbyggnad av gravskicket gemensamma askgravplatser

En första gemensam askgravplats byggdes år 2004 på Skogskyrkogården. Intresset för att gravsätta aska efter avlidna anhöriga i en gemensam askgravplats – ett gravskick där de anhöriga vet var gravsättning skett och där den avlidnes namn finns angivet, men där gravsättning sker utan gravrätt och där framtida skötsel tas omhand av kyrkogårdsförvaltningen – har visat sig vara stort. Kyrkogårdsnämnden har därför anlagt ytterligare fyra gemensamma askgravplatser på stadens begravningsplatser: en på Skogskyrkogården och tre på Galärvarvskyrkogården. Under 2008 anläggs ytterligare en gemensam askgravplats på Skogskyrkogården och en på Norra Begravningsplatsen.

Ny begravningsplats på Norra Järva

Kyrkogårdsförvaltningen arbetar sedan flera år tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret med att finna ett läge för en ny begravningsplats på Norra Järvafältet. Konkurrensen om marken är hård mellan olika intressenter. Förvaltningen har beräknat att det långsiktiga behovet av mark för en ny begravningsplats som kan inrymma tillräckligt många kistgravplatser bör vara minst 25 ha.

Det område som slutligen avsätts för en ny begravningsplats bör innefatta minst 10 ha mark för kistgravkvarter. Dessa områden måste ha ett grävbart djup på minst 2 m och en högsta grundvattenyta som ligger mer än 3 m under markytan. Förutom mark för kistgravkvarter omfattar en begravningsplats mark för urngravar, minneslund, vägar, naturområden samt för parkeringsplatser, arbetsområden och byggnader. Det innebär att en ny begravningsplats kräver ett effektivt område på 20 till 25 ha.

De områden som finns tillgängliga på Järvafältet och som förvaltningen tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret undersöker är inte helt idealiska för en ny stor begravningsplats. Områdena som studerats i den förberedande planprocessen är betydligt mindre och innehåller dessutom ganska avsevärda arealer som är kulturminnesskyddade eller har skyddsvärda naturtyper. Markförutsättningar är inte heller optimala för en begravningsplats. De undersökta områdena består till stor del av lera eller organisk jord med ett grundvatten i eller i nära anslutning till markytan. De områden som studerats på Järvafältet innehåller också stora områden med fornminnen. Dessa bör antingen kunna bevaras och inrymmas i en ny begravningsplats eller efter en arkeologisk utgrävning och dokumentation utnyttjas som begravningsmark.

Det är angeläget att frågan om vilket markområde som kan avsättas för en begravningsplats kommer till ett avgörande inom en rimlig framtid. Behovet av kistgravplatser i nordvästra Stockholm är stort och det tar flera år att anlägga en begravningsplats när väl marken finns tillgänglig efter ett beslut om en formell detaljplan. Endast en liten del av området behöver dock byggas ut i nuläget för att

möta det lokala behovet av en begravningsplats för Järvafältets befolkning. En lokal begravningsplats behövs av miljö- och integrationsskäl. Fortsatt utbyggnad kan ske i etapper under en lång tid framåt. Förvaltningen hoppas därför att en detaljplan kan tas fram under år 2008 så att den planerade internationella arkitekttävlingen för en ny multietnisk begravningsplats kan utlysas under 2009.

Planering för utbyggnad av Bromma kyrkogård

I avvaktan på att en utbyggnad av en ny begravningsplats på Järvafältet blir klar måste behovet av kistgravplatser i norra och nordvästra Stockholm säkras. En möjlighet till detta är att utnyttja den mark som är planlagd för begravningsändamål men ännu inte utnyttjad vid Bromma kyrkogård. Under 2008 planerar förvaltningen att söka tillstånd från länsstyrelsen om en utökning av begravningsplatsen och därefter bygglov för en ny avgränsningsmur. Nämnden återkommer i kommande flerårsprogram med begäran om medel för utbyggnad av ny mur, nya kvarter för urn- och kistgravplatser samt ny ekonomigård.

Indikatorer att följa upp

Begravningsverksamhet

Andel erbjudna ceremonier och gravsättningar mot efterfrågade ceremonier och gravsättningar av de anhöriga

Kyrkogårdsnämnden ska ställa lokaler till förfogande för samtliga begravningsceremonier och genomföra alla de gravsättningar som beställs. Detta är ett samhällsuppdrag som nämnden har som huvudman för begravningsverksamheten. Kravet måste klaras till 100 %. Alla avvikelser från detta måste utredas i särskild ordning. Klarar förvaltningen inte att ge de anhöriga denna service kommer förvaltningen att omedelbart rapportera detta direkt till kyrkogårdsnämnden.

Tid mellan dödsfall och ceremoni ska minska

Minskning av antalet dagar mellan dödsfall och ceremoni

Tiden mellan dödsfall och ceremoni har de senare åren tenderat att öka. I dag går det i medeltal mer än fyra veckor (minst 30 dagar) innan en ceremoni genomförs. Orsakerna till detta är många till exempel de anhörigas oförmåga att snabbt kunna enas om en tid och möjligheten att samordna valet av ceremonilokal, officiant och begravningsgäster. Nämnden är endast en aktör i denna planering. Andra aktörer förutom de anhöriga är begravningsbyråer, Svenska kyrkans församlingar (som upplåter kyrkor och kapell), officianter (präster och borgerliga officianter) samt de som förvaltar och driver lokaler för avskedsceremonier.

Det genomsnittliga antalet dagar mellan dödsfall och ceremoni påverkar i hög grad det framtida behovet av så kallade lokaler för visning och förvaring av kistor (bisättningsutrymmen). Även om nämnden har svårt att genom åtgärder inom den egna organisationen påverka antalet dagar har nämnden som årsmål att antalet dagar ska minska med 2 dagar.

Aktiviteter att följa upp

Ny begravningsplats på Norra Järva

I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras

Arbetet genomförs i samarbete med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret och följs upp i T1 och T2 2008.

Feriearbeten

Tillhandahålla feriearbeten för skolungdom

Kyrkogårdsförvaltningen är den förvaltning i staden som erbjuder flest skolungdomar möjlighet till feriearbete. Under 2007 fick 88 skolungdomar som slutat årskurs 9 i grundskolan och årskurs 1 i gymnasieskolan feriearbete under 3 veckor. Målsättningen för 2008 är att kunna erbjuda feriearbete i motsvarande omfattning under förutsättning att Kommunfullmäktige avsätter medel i likhet med tidigare år. De arbeten vi erbjuder är i första hand som kyrkogårdsarbetare vid begravningsplats, värd/värdinna för caféet i Visitors center (Skogskyrkogården) samt enklare administrativa arbetsuppgifter vid Globenkontoret.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET: STADEN SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Personalomsättning (internt)		tas fram 2008	2008
Personalomsättning (externt)		tas fram 2008	2008
Sjukfrånvaro (%)	8,5%	Minska	Halvår 2 2008
Medarbetarindex		tas fram 2008	2008
Frisknärvaro		tas fram 2008	2008
Andel chefer med chefskörkort		tas fram 2008	2008

Personal

Stadens långsiktiga mål är att minska sjukfrånvaron till 5 % år 2010. Sjukfrånvaron inom förvaltningen i procent av den arbetade tiden har fortlöpande sänkts under de senaste åren och var 2006 nere på 8.2%. Vid halvårsskiftet 2007 var sjukfrånvaron uppe på 9,3 %, men prognosen för helåret 2007 är att den kommer att sjunka till under 9 %. (För staden som helhet var sjukfrånvaron under första halvåret 2007 8.6%). En bidragande orsak till kyrkogårdsförvaltningens relativt sett höga sjukfrånvaro är den höga genomsnittliga åldern på förvaltningens medarbetare. Under hösten 2007 har medarbetarna erbjudits

uppföljning av tidigare genomförda hälsoprofilbedömningar. Gensvaret har varit mycket positivt. Förvaltningen har generösa regler för subventionerad friskvård på fritid samt ger medarbetarna möjlighet en friskvårdstimme på betald arbetstid.

Förvaltningens mål är att sjukfrånvaron sänks till 8,5 % under 2008.

I syfte att sänka sjukfrånvaron och stimulera hälsobefrämjande aktiviteter, har förvaltningen friskvårdstimme (1 tim/vecka, på betald arbetstid). Förvaltningen har generösa subventioner av träningskort, friskvårdsaktiviteter och rökavvänjningsmedel.

Några arbetsplatser har införskaffat egna styrketränningsredskap till arbetsplatsen.

Alla anställda som önskat har genomgått hälsoprofilbedömningar (2005) och fått individuella handlingsplaner. En uppföljning har skett under 2007.

Kyrkogårdsnämnden budgetramar för år 2008 innebar att förvaltningen redan under 2007 började förbereda en neddragning av personalstyrkan.

Under 2007 riktade staden ett tillfälligt pensionserbjudande inom ramen för särskild avtalspension (SAP). Sex anställda sökte och beviljades denna avtalspension. Av dessa sex befattningar har två återbesatts genom anvisning av övertalig personal från stadens omställningsenhet och två befattningar genom om disponering av egen personal. Återbesättning av anställningar vid kommande pensionsavgångar kommer att prövas noggrant vid varje tillfälle. Alla anställningar kommer inte att återbesättas. Genom god framförhållning har förvaltningen i dagsläget ingen övertalighet. Under 2008 befaras inte heller någon övertalighet.

En anpassning av bemanningen sker successivt i och med att den nya detaljorganisationen genomförs och då moderna tekniklösningar införs.

Beroende på de upphandlingar av driftentreprenader som kommer att genomföras under 2008 kan även behovet av säsonganställd personal komma att minska.

Utbildning

Förvaltningen kommer under 2008 att genomföra ett eget ledarskapsutvecklingsprogram för förvaltningens åtta enhetschefer. För närvarande pågår en inventering och analys av vilka utbildningsbehov cheferna har. Det sker med hjälp av externkonsult (IGO-R). Såväl individuella som gemensamma aktiviteter kan bli aktuella. Förvaltningsledningen kommer även under 2008 att ges möjlighet till engelsk språkträning för att bättre kunna ta emot internationella besök. Motsvarande utbildning planeras också för personal med internationella kundkontakter.

Förvaltningen kommer att ge medarbetarna såväl grundläggande IT-utbildning som utbildning i olika IT-tillämpningar. Det är angeläget för att rapporteringen i bl a lönesystemet LISA Självservice ska kunna fungera fullt ut. Medarbetarna måste också kunna ta del av aktuell information som i första hand ges via intranätet.

Särskilda fortbildningsinsatser kommer att ges till förvaltningens krematorietechniker som ett led i den pågående organisationsutvecklingen och för att höja den tekniska kompetensen inom enheten.

Det är angeläget att personalen som arbetar vid världsarvet Skogskyrkogården har grundläggande kunskap om världsarvstanken och det unika med denna begravningsplats. Utbildnings- och informationsinsatser planeras under våren för att delge personalen vad som gjorde att den togs upp på Unescos världsarvslista.

Fackutbildning av personalen sker också inom ramen för den omfattande utbildningsverksamhet som Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF) bedriver. Vidare samordnas vissa utbildningsinsatser med begravningshuvudmännen i stockholmstrakten/länet.

Förvaltningen planerar att under hösten 2008 genomföra en miljöutbildning för samtliga medarbetare.

Indikatorer att följa upp

Bland ILS-indikatorerna i budget 2008 som ska vägleda arbetet med att nå målet "Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare", kan målvärde bara sättas för sjukfrånvaron för 2008. För övriga indikatorer kan inga målvärden sättas för 2008 utan värden tas fram först till VB 2008. PAS/USK tar fram samtliga värden totalt och för varje nämnd för att säkra definitioner och jämförbarhet.

Personalomsättning

Personalomsättning (internt)

Personalomsättning (externt)

Tas fram centralt under 2008.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)

Sjukfrånvaron 2008 ska sänkas till under 8,5 %.

Medarbetarindex

Medarbetarindex

Tas fram centralt under 2008.

Frisknärvaro

Frisknärvaro

Tas fram centralt under 2008.

Chefer med chefskörkort

Andel chefer med chefskörkort

Tas fram centralt under 2008.

KF:S INRIKTNINGSMÅL 3: STADENS VERKSAMHETER SKA VARA KOSTNADSEFFEKTIVA

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET: BUDGETEN SKA VARA I BALANS

Kyrkogårdsnämnden ska i sin verksamhet arbeta för en budget i balans. Det sker bland annat genom att:

- med effektivt resursutnyttjande, rationella metoder och avvägd kvalitet bedriva begravningsverksamhet finansierad med landets lägsta begravningsavgift.
- bedriva serviceverksamhet som är självfinansierad och upplevs som prisvärd av kunderna.

Nämndens budget för 2008

Nämndens budget för 2008 minskar med 0,6 Mkr jämfört med 2007. Samtidigt ska ökade lönekostnader och prisökningar rymmas inom budgetram.

Förvaltningen har förberett sig för detta genom att under 2007 vidta åtgärder.

Bland annat har personalstyrkan minskat då ett antal anställda inom administrationen fått avtalspension och nyrekrytering inte skett på samtliga befattningar.

Förvaltningens förslag till intern budget för 2008 innebär att verksamheterna föreslås ges full ekonomisk kompensation för löneökningar. Utrymmet för underhållsåtgärder 2008 ("förändring, förbättring och förnyelse") är dock inte lika stort som tidigare år. Förvaltningen återkommer i treårsprogram 2009-2011 med en detaljerad plan för hur kommande större underhållsåtgärder ska finansieras. Större underhållsåtgärder kan komma att belasta investeringsbudgeten.

Omslutningsförändring

Nämndens budget ökar med 1 Mkr på både kostnads- och intäktssidan i förhållande till den av kommunfullmäktige beslutade budgeten. Det är främst kostnaderna och intäkterna för skötselverksamheten som förväntas bli större än tidigare beräknat.

Budgetfördelning 2008

Av tabellen nedan framgår nämndens driftbudget 2008 jämfört med år 2008. Prognos 2007 bygger på senaste månadsuppföljning.

Driftbudget	Budget 2007	Prognos 2007	Budget 2008
Kostnader	Mkr	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	5,5	5,5	5,5
Begravnings- och serviceavdelningen	57,2	56,9	59,5
Tekniska avdelningen	33,8	33,8	36,4
Administrativa avdelningen	42,5	42,5	38,0
Kapitaltjänstkostnader <i>Avskrivningar 6,4</i> <i>Internränta 3,2</i>	9,6	9,6	9,6
Summa kostnader	148,6	148,3	149,0
Intäkter	Mkr	Mkr	Mkr
Avgifter	18,0	13,0	13,0
Fonduttag	2,1	8,1	8,0
Övrigt	8,4	9,1	8,5
Summa intäkter	28,5	30,2	29,5
Netto	120,1	118,1	119,5

Nämndens totala nettokostnad uppgår för år 2008 till 119,5 Mkr.
Begravningsavgiften är för år 2008 oförändrat 7 öre.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndernas budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (%)	100%	100 %	Tertial 3 2008
Nämndernas budgetföljsamhet före tekniska justeringar (%)	100%	100 %	Tertial 3 2008
Nämndernas prognossäkerhet T1	+/- 1%	+/- 1%	2008
Nämndernas andel indikatorer med hög måluppfyllelse		tas fram 2008	Tertial 3 2008
Nämndernas prognossäkerhet T2	+/- 1%	+/- 1%	2008

Indikatorer att följa upp

Budgetföljsamhet

Nämndernas budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (%)

Nämndernas budgetföljsamhet före tekniska justeringar (%)

Tas fram centralt.

Prognossäkerhet

Nämndernas prognossäkerhet T1

Nämndernas prognossäkerhet T2

Tas fram centralt.

Måluppfyllelse

Nämndernas andel indikatorer med hög måluppfyllelse

Tas fram centralt.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET: EFFEKTIVITET OCH FOKUS PÅ KÄRNVERKSAMHETERNA

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel av de totala kostnaderna	11%	minska	Tertial 3 2008
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	
Planera för ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården	2008-01-01	2009-12-31	

Indikator att följa upp

Andel administration

Administrationens andel av de totala kostnaderna.

Totalt kan 12,1 % av nämnden kostnader sägas vara administration. Kostnaden för förvaltningens ledning och centrala administration (information, personal och ekonomi) är 5,4 % av de totala kostnaderna. Den administration som finns för kundservice inom begravnings- och serviceenheten omfattar 5,9 % och externa administrativa konsulttjänster 0,8 %. Möjligheten att minska på ledning och central administration är liten då denna endast omfattar ett fåtal personer.

Effektiviseringen kommer att ske inom begravnings- och skötseladministrationen. Årsmålet sätts till att den totala administrationskostnaden ska minska med minst 1 %-enhet under år 2008 (ca 135 000 kr).

Finansiering av serviceverksamheten

Serviceverksamheten består till allra största del av skötsel av enskildas gravplatser.

Avgifter för serviceverksamheten ska sättas så att full kostnadstäckning erhålls. Kostnaderna beräknas uppgå till 36,6 Mkr och intäkterna till 21,0 Mkr. Av intäkterna kommer 8,0 Mkr från tidigare års inbetalade avgifter avsatta i förvaltningens olika gravskötsel-fonder och 13,0 Mkr från skötselavgifter för ettårs-skötsel som beräknas inbetalas under år 2008.

För skötsel av s.k. fondgravar (avtal tecknade innan år 2000) överförs 15,6 Mkr för 2007. Kostnaden för denna skötsel finansieras ur begravningsavgiften.

Typ av avtal	Antal 2007	Mkr 2007	Antal 2008	Mkr 2008
Allframtidsgrovar	18 500	7,6	18 500	7,6
Övriga avtal tecknade före år 2000	19 000	8,0	19 000	8,0
Fonder (avtal tecknade from 2000)	5 410	2,1	20 600	8,0
Ettårsavtal	42 840	18,0	28 300	13,0
Totalt	85 750	35,7	86 400	36,6

Skötselavgifter

Förvaltningens taxa för skötsel av gravplatser för år 2008 beslutades i samband med beslut om Underlag till budget för 2008 och inriktning 2009 och 2010. Det innebär att de förekommande arealtyperna får följande årsavgift 2008:

Urgrav (mindre än 2,00 kvm)	385 kronor
Enkel kistgrav (2,00-3,99 kvm)	425 kronor
Dubbel kistgrav (4,00-5,99 kvm)	505 kronor
Stor kistgrav (> 6,00 kvm)	585 kronor

Andelen gravplatser med skötseluppdrag på begravningsplatserna påverkar inte nämndens nettobudget. Verksamheten är som nämnts självfinansierad. Däremot påverkar andelen gravplatser med skötseluppdrag på sikt identiteten och skönhetsupplevelsen på begravningsplatsen. Särskilt viktigt för detta är andelen gravplatser med planteringsuppdrag. Förvaltningen kan konstatera att färre skötseluppdrag så småningom leder till att fler gravplatser måste återtas på grund av bristande skötsel.

Förändring, förbättring och förnyelse

Nämnden avsätter 9,0 Mkr för objekt och åtgärder som under 2008 behöver genomföras för att bland annat bevara eller återskapa byggnaders och begravningsplatsers funktion och utseende (Underhållsanslag). Inom denna ram finansieras också mindre åtgärder för att tillföra begravningsplatser nya funktioner och åtgärder av underhålls- och reinvesteringskaraktär. Varje år lägger förvaltningen internt en plan för vilka insatser som ska genomföras under året. I

planen ingår också vad som ska projekteras och vilka kontakter som måste tas med tillsynsmyndigheterna Länsstyrelsen och Stadsmuseet.

Förvaltningens plan (Underhållsplanen) måste kontinuerligt uppdateras på grund av behovet av att åtgärda akuta situationer. Det sker genom omprioritering av åtgärder inom ramen för underhållsanslaget.

Pågående underhållsåtgärder kring Skogskapellet på Skogskyrkogården är akuta och måste prioriteras även 2008. Vidare avsätts medel för att finansiera restaurering av gravmonumentet på Eldbegängelseföreningens (numera Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbunds) gravplats på Norra Begravningsplatsen.

Färdigställande av Strandkyrkogården

Arbeten med att färdigställa begravningsplatsen har pågått under 17 års tid. Det har till största del gjorts av Stockholms Arbetsmarknadstjänst, tidigare Beredskapsarbetsbyrå. Ambitionen var att avsluta anläggningsarbetet under 2007. Under 2008 återstår nu endast att slutföra vissa dikningsarbeten för att slutligen göra begravningsplatsen färdig för planerad skötsel.

Fler toaletter och parkbänkar på begravningsplatserna

Under augusti/september 2007 genomfördes en brukarundersökning vid Skogskyrkogården och Norra Begravningsplatsen. Besökarnas uppfattning om begravningsplatserna var i huvudsak mycket positivt. Undantagen var bristen på toaletter och parkbänkar. När det gäller införskaffande av ytterligare parkbänkar avsätts 50 tkr i budget 2008. Beträffande toalettfrågan återkommer förvaltningen i särskilt ärende till nämnden under våren om vilka åtgärder som föreslås vidtas.

Investeringar

Investering	(2007) Mkr	2008 Mkr	2009 Mkr	2010 Mkr
Skogskrematoriet	2	3	30	35
Begravningsplats på Järvafältet	0	5	5	10
Bevattningsanläggning		4	4	0
Utbyte av maskiner	2,5	2,5	2,5	2,5

Skogskrematoriet

Skogskrematoriet är ett av Sveriges tre största krematorier. Det har fyra incineratorer (förbränningsugnar) och en kapacitet om 6 000 kremationer per år. I krematoriet finns också kylrum och övriga lokaler för några hundratal kistor samt utrymmen för kortare eller längre tids förvaring av urnor. Krematoriet uppfördes 1937-40. Sedan dess har fyra moderniseringar/anpassningar skett. Den senaste var 1997-2000 då den krematorietechniska installationen förnyades och kompletterades för att tillgodose de nya miljövillkor som då gällde.

Krematoriet har en planlösning som i funktion och logistik i huvudsak bygger på den på 1930-talet rådande funktionalismen. Det tillhör ett av svensk och internationell arkitekturs mest framträdande verk. Skogskrematoriet var vid sin

tillkomst ett av Europas modernaste och stod tillsammans med de tre kapellen och övriga faciliteter som ett föredöme när det gällde såväl funktion som banbrytande arkitektur och högkvalitativ konstnärlig utsmyckning. Det betyder att det behövs en ingående analys och många komplexa överväganden inom många kompetensområden innan det går att förnya krematoriet.

De åtgärder som ska göras i Skogskrematoriet måste ställas i relation till de krav som ställs i bland annat Världsarvskonventionen, Kulturminneslagen, av Stadsmuseet utfärdade skyddsföreskrifter, Plan- och Bygglagen, Miljöbalken samt i den till Unesco 2005 avlämnade, fastställda rapporten - Periodic Reporting.

En modernisering av Skogskrematoriet bör omfatta en förbättring av logistik-/transportförhållanden, ny kyl-/frysrumsförvaring av kistor samt utbyte av den krematorietekniska installationen så att den fyller moderna krav på energieffektivitet, utsläpp samt arbetsmiljö.

Förvaltningen har efter genomfört samråd lämnat in en ansökan med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för förnyad miljöprovning av krematorieverksamheten till Länsstyrelsens miljöprovningsdelegation.

Under 2007 togs konsultrapporten "Förstudie för modernisering av krematoriet på Skogskyrkogården" fram. I rapporten diskuteras två alternativ till förnyelse: dels en förnyelse inom det nuvarande krematoriets väggar, dels ett helt nytt krematorium i anslutning till det gamla. Stockholms stadsmuseum har fått i uppdrag att under våren 2008 utreda konsekvenser av de båda förslagen i ur ett arkitektoniskt, kulturhistoriskt och världsarvsperspektiv.

Förhoppningsvis kan nämnden därefter ta ett inriktningsbeslut för den fortsatta projekteringen.

Bevattningsanläggning på Norra begravningsplatsen

Bevattningsanläggningen på Norra begravningsplatsen är till stor del från 1930- och 40-talen. Den har byggts på och reparerats i flera omgångar. Under senare år har reparationsbehovet ökat. Särskilt är det i stamnätet det varit många och dyrbara läckage. Ny styrutrustning och bättre spridarutrustning behövs också för att minska den mängd vatten som används för bevattning. En ny anläggning projekterades därför och en upphandling gjordes 2005. Upphandlingen fick dock avbrytas eftersom kostnaden inte kunde inrymmas i budget. Nämnden uppdrog åt förvaltningen att återkomma med ett förnyat underlag för utförande.

En genomgång av projektet har gjorts under 2007 i avsikt att hitta en mer kostnadseffektiv lösning på hur stamnätet ska byggas upp.

Det nya förslaget till bevattningsanläggning innebär att det kommer att byggas i tre delar med matning från tre olika anslutningspunkter med separata pumpar. De innebär att vattentrycket i ledningarna reduceras och att den totala ledningslängden i nätet avsevärt förkortas.

Uppdelning av bevattningsanläggningen i tre delar gör det också möjligt att bygga anläggningen i etapper vilket minskar störningar i samband med anläggningsarbetet.

Ett förfrågningsunderlag är under utarbetande och en upphandling planeras under första kvartalet 2008. Anläggningsarbetena beräknas komma igång under hösten

2008 och slutföras 2009. Kostnaden för en ny bevattningsanläggning beräknas uppgå till ca 8 Mkr.

I det nya systemet används vatten från det kommunala ledningsnätet. I utredningen av ett nytt system har ingått att undersöka olika alternativ till matning av vatten. Avståndet till Mälaren gör det svårt att därifrån hämta vatten. Möjligheten att hämta vatten från Brunnsviken har också undersökts. En sådan lösning kräver att en avsaltninganläggning installeras eftersom salthalten i Brunnsviken är alltför hög för att vattnet direkt ska kunna användas för bevattning. Kostnaderna för inköp och drift av en avsaltninganläggning har visat sig vara höga varför detta alternativ inte är försvarbart.

Förnyelse av maskinpark

Förvaltningen planerar ett kontinuerligt utbyte av äldre maskiner och traktorer till en kostnad av totalt 2,5 Mkr.

RISK- OCH VÄSENTLIGHETSANALYS

RISKHANTERING

Förutsättningarna för en nämnds riskhantering är att risker och sårbarhet i organisationen är kända. Nämnden gör årligen en risk- och sårbarhetsanalys för att avgöra hur systemen för ledning, uppföljning och kontroll ska vara utformade för att eliminera eller begränsa riskerna för allvarliga fel och skador. Denna analys sker i år inom ramen för ILS-webben.

Förvaltningens avdelnings- och enhetschefer har ansvar för den löpande interna kontrollen. Utöver detta har förvaltningen en övergripande riskgrupp som har till uppgift att kontinuerligt utvärdera kontrollsystemen för att säkerställa att bl a internkontrollen utförs på korrekt sätt. Tillsynen ska resultera i förslag till förbättringar och ändring av rutiner i syfte att stärka styrning och den interna kontrollen.

I den riskbedömning som är gjord inom ILS-webbens ram har förvaltningen inte funnit att någon indikator inneburit någon ”allvarlig risk”.

För år 2008 kommer följande väsentliga riskområden att ges särskild uppmärksamhet:

Aggressiva trädsjukdomar

Träd utgör ett viktigt element i hur begravningsplatser och kyrkogårdar upplevs. Olika trädarter används medvetet för att skapa karaktär inom anläggningarna. Och varje trädart skapar sin egen karaktär genom sin storlek, växtsätt, bladform och bladfärg.

Ett exempel på denna risk är att paraplyalmarna på meditationsplatsen (almhöjden) på Skogskyrkogården skulle angripas av almsjuka.

På senare tid har ett antal aggressiva trädsjukdomar börjat spridas i Sverige. Mest känd är den aggressiva almsjukan som på många håll slagit ut nästan alla almträd

på en ort. Almsjukan finns sedan årtionden i Stockholm men har under sommaren 2007 dödat flera mäktiga almar på stadens begravningsplatser.

Andra trädslag som hotas av aggressiva sjukdomar är kastanj, ask och pil.

Förvaltningen kommer under 2008 att inventera vilka möjliga utbytesarter som kan användas för återplantering om en art slås ut. Vidare ska ett rapporteringssystem byggas upp och en åtgärdslista tas fram för att förvaltningen så snabbt som möjligt kan fatta rätta beslut för att återskapa miljöer och om möjligt förhindra fortsatt spridning av växtsjukdomen.

Lönehantering

Förvaltningens lönehantering tas under 2008 över av Serviceförvaltningen. Inrapportering av underlag ska ske genom LISA-självservice. Förvaltningens personal är inte helt bekväma med detta sätt att överföra löneunderlaget. Det finns en risk att fel eller inga löner alls utbetalas.

Förvaltningen kommer att fortsätta IT-utbildningen för arbetstagarna ute i fältverksamheterna som har minst erfarenhet av LISA-systemet. Dessutom kommer de chefer som ska kontrollera och godkänna löneunderlagen att ges ytterligare utbildning.

Hot mot personal

Förvaltningens personal på begravningsplatser kan utsättas för hot och trakasserier. Förvaltningen ska under 2008 undersöka i vad mån personalen känner sig hotad och utarbeta rutiner för hur händelser med hot och våld ska hanteras, rapporteras och avvecklas.

Miljörapportering

Inom nämndens ansvarsområde finns verksamheter där förvaltningen enligt lag ska lämna in en årlig miljöredovisning.

Förvaltningen kommer att utarbeta rutiner för att kvalitetssäkra att rapporterna inlämnas i rätt tid.

ÖVRIGA FRÅGOR

ERSÄTTNING TILL FÖRSAMLINGAR SOM FÖRVALTAR ALLMÄNNA OCH ENSKILDA BEGRAVNINGSPLATSER

I Stockholm finns det 13 församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Huvudmannen Stockholms kyrkogårdsnämnd får enligt begravningslagen lämna ett skäligt bidrag till driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats. Huvudmannens anslag till församlingarna utgår från de kostnader församlingarna har för att förvalta sina begravningsplatser/kyrkogårdar.

Från år 2000 är staden som huvudman också skyldig att överta ansvaret för förvaltning av en inom förvaltningsområdet belägen allmän begravningsplats, om förvaltaren så önskar.

Kostnaden för begravningsverksamhet hos en församling som förvaltar en allmän begravningsplats får täckas av den av staden uttaxerade begravningsavgiften. Till den verksamhet som ska finansieras av begravningsavgiften ingår även ”underhåll av kulturhistoriskt intressanta gravanläggningar” på församlingarnas allmänna begravningsplatser.

Nämnden ger de 13 av stadens församlingar som förvaltar allmän begravningsplats ersättning enligt två huvudprinciper:

- ersättning via clearingsystemet för de uppgifter som utförs i direkt samband med begravning, d v s upplåtelse av gravplats och Gravsättning.
- ersättning för kostnader för att fullgöra myndighetsuppgifter, skötsel av begravningsplatsens allmänna ytor, tillsyn av gravanordningar och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla gravanläggningar.

För att få en bättre uppfattning vad skötselkostnaden för de olika kyrkogårdarna är har förvaltningen anlitat konsult hjälp för att få redovisning och mätning av de olika församlingarnas skötseluppdrag.

Konsultstudien ligger till grund för fördelning av bidrag 2008 och innebär smärre justeringar mellan församlingarna. Församlingar med kolumbarier har fått ökade ersättningar då driften av dessa är personalkrävande.

Dialog med församlingarna har skett på olika vis enskilt och samlat i grupp. I Adolf Fredriks församlings bidrag inryms 60 tkr för genomgång av gamla gravar. Förslag till ersättning för de olika församlingarna

Församling	Driftbidrag 2007 Tkr	Driftbidrag 2008 Tkr
Extra anslag (trädvård, handikappanpassning etc.)	650	946
Adolf Fredriks församling	600	558
Domkyrkoförsamlingen	380	380
Engelbrekts församling	240	240
Farsta församling	280	280
Gustav Vasa församling	960	978
Hedvig Eleonora församling	255	255
Hägerstens församling	510	692
Högalids församling	550	605
Katarina församling	675	593
Kungsholms församling	450	402
Maria Magdalena församling	635	406
S:t Görans församling	715	599
S:t Johannes församling	600	566
Totalt	7 500	7 500

Nämnden har också lämnat bidrag till judiska och katolska församlingarna för driften av deras enskilda begravningsplatser. Bidragen till driften av katolska begravningsplatsen år 2008 föreslås ligga kvar på 200 tkr. Bidraget till judiska församlingen dras in i och med att kyrkogårdsförvaltningen på uppdrag av judiska församlingen kommer att utföra skötsel av de judiska begravningsplatserna från och med 1 april 2008.

UPPDRAG FRÅN JUDISKA FÖRSAMLINGEN ATT ÖVERTA ANSVARET FÖR SKÖTSEL AV DE JUDISKA BEGRAVNINGSPLATSERNA

Kyrkogårdsnämnden har accepterat att kyrkogårdsförvaltningen på uppdrag av judiska församlingen i Stockholm tar över ansvaret för skötsel av de judiska begravningsplatserna i Stockholm. I uppdraget ingår även att utföra gravöppning och återställande efter gravsättning samt att iordningställa nya gravkvarter i den omfattning som behövs för att säkerställa särskilda gravplatser för judiska trosbekännare. Uppdraget finansieras genom en direkt ersättning på ca 1,3 Mkr för skötsel av enskildas gravplatser, indraget bidrag från kyrkogårdsnämnden på 0,7 Mkr och innehållen clearingersättning för gravsättning och gravupplåtelse för gravsatta stockholmare samt clearingersättning för icke stockholmare totalt ca 1,1 Mkr.

Förvaltningen kommer att i huvudsak att i sin tur upphandla skötseluppdraget.

ORGANISATIONSUTVECKLING OCH EFFEKTIVISERING

Förvaltningen fick år 2006 en ny funktionsinriktad organisationsstruktur. Det långsiktiga arbetet med att vidareutveckla förvaltningens nya organisation har fortsatt med ny detaljorganisation under 2007 och med att utveckla arbetsrutiner och arbetsprocesser. Arbete att förbättra arbetsrutiner och – processer kommer att fortsätta inom samtliga avdelningar även under 2008 i syfte att utveckla och förbättra servicen till medborgarna.

Parallellt med detta pågår även översyn av arbetsrutiner och arbetsprocesser där utökad användning av IT-teknik är en viktig del.

ORGANISTER I NÄMNDENS KAPELL

I augusti 2006 behandlade kyrkogårdsnämnden rapporten ”Genomlysning av Kyrkogårdsnämnden”. BDO Nordic Consulting Group AB hade genomfört genomlysningen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Rapporten konstaterade att nämnden av tradition har organister anställda som spelar vid begravingar i nämndens kapell. Finansiering av detta sker inom ramen för begravningsavgiften. Konsulten ansåg att det fanns skäl att ompröva detta då det inte framgår av begravningslagen att organister kan/får finansieras via begravningsavgiften. Traditionen med att förvaltningen erbjuder organist i sina ceremonilokaler är dock lång. Nämnden ansåg inte att konsultrapporten skulle innebära några omedelbara förändringar.

För år 2008 anser förvaltningen att nuvarande organistorganisation ska behållas.

UTVECKLING AV KUNDKONTAKTER

Under 2008 kommer förvaltningen att fortsätta att utveckla möjligheter att erbjuda ännu bättre service till medborgarna. Förvaltningen kommer att nya söka möjligheter att erbjuda tjänster via internet.

Digitala kartor

Från och med våren 2006 erbjuder förvaltningen allmänhet och begravningsbyråer att via internet söka efter gravar och gravsatta personer samt att skriva ut en karta som visar gravplatsens läge på begravningsplatsen. Webb-tjänsten har för att underlätta arkivsökning kompletterats genom att gamla handskrivna gravböcker för så kallade allmängravar skannats in och publicerats på internet. Förvaltningen fortsätter också under 2008 att datera in gravsatta inom gamla gravplatser för att förbättra datakvaliteten i gravboken och på de digitala kartorna.

Bokning via webb

Förvaltningens system för bokning av ceremonilokal och gravsättning via internet är klart sedan våren 2007. Begravningsbyråer ges genom den nya webb-applikationen möjlighet att göra bokningar direkt i förvaltningens begravningsadministrativa system utan att ha telefonkontakt med förvaltningen. Hittills har dock begravningsbyråerna hellre föredragit personlig service via telefon än att själva göra sina bokningar. Under år 2008 kommer förvaltningen i dialog med branschen att försöka öka användningen av systemet.

Indatering i den digitala gravboken

I samband med att information i de digitala kartorna och information i den digitala gravboken sammanställts har det visat sig att vissa äldre gravområden på framförallt Skogskyrkogården är ofullständigt indaterade i gravboken. Det är gravplatser inom så kallade allmängravsområden där gravsättning gjordes före år 1960 och ingen anhörig varit i kontakt med kyrkogårdsförvaltningen sedan 1980-talet. I den löpande verksamheten och vid kontakt med till exempel släktforskare kan information hämtas ur de gamla manuellt förda gravböckerna. Denna arkivsökning tar dock avsevärt längre tid än om samtliga uppgifter funnits i den digitala gravboken.

Äldre material (från 1920 och tidigare) finns idag arkiverat hos Stadsarkivet. Förvaltningen kommer att undersöka möjligheterna att skanna in även detta material.

Indatering av detta slag är en tidskrävande uppgift som är svår att hinna med inom den ordinarie verksamheten. Viss indatering sker vid inskolning av ny personal. Genom att indatera får man en god inblick i hur förvaltningens begravningsadministrativa system fungerar.

Kommunikation och IT

Nämnden har påbörjat arbetet med att skapa tjänster på internet för att öka tillgängligheten till förvaltningens service och information. Detta arbete kommer

att fortsätta under 2008. Den nuvarande informations- och databasstrukturen i förvaltningens verksamhetssystem togs fram under början av 1990-talet. För att möjliggöra utveckling av nya e-tjänster som följer stadens e-strategi och mjukvaruplattform skulle hela databasstrukturen behöva moderniseras. För närvarande saknar förvaltningen såväl ekonomiska som personella resurser för en sådan utveckling.

Kyrkogårdsförvaltningen har under 2007 överfört sin externa hemsida till Stockholms stads gemensamma hemsida på internet, www.stockholm.se. Plattformen för stadens hemsida är under rekonstruktion. I detta arbete medverkar förvaltningen aktivt i utveckling och framtagning av den nya versionen. Den nya versionen är planerad att lanseras april 2008.

IT-utbildning

Genom åren har förvaltningen genomfört omfattande utbildningsinsatser för att öka datakunskaperna hos kyrkogårdsförvaltningens alla personalkategorier. Parallellt med detta har användningen av LISA-självservice förts ut till alla arbetsställen inom förvaltningen. Under 2008 kommer ytterligare utbildning att genomföras för att främst säkerställa att inrapportering av löneunderlag i LISA-självservice fungerar då lönehanteringen överförs till Serviceförvaltningen.

LÖNEADMINISTRATION

Från och med februari 2008 kommer löneadministrationen av all tillsvidareanställd personal att överföras till den nya Serviceförvaltningen inom Stockholms stad. Det innebär dock inte att alla arbetsuppgifter som är förknippade med löneadministration försvinner. Kvarvarande arbetsuppgifter på förvaltningen är exempelvis;

- Upprätthålla, à-jourhålla, arkivera och gallra personalakter.
- Skriva och distribuera anställningsunderlag/avtal samt alla beslut angående ändrade löne- och anställningsvillkor.
- Ansvara för att befattningskoder samt anställningsår, rekryteringsvägar, avgångsorsaker rapporteras till Serviceförvaltningen.
- Registrera uppgifter i verksamhetsanknutna system – WINLAS
- Hantera frågor om företrädesrätt och omplacering.
- Ansvara för arkivering och utgallring av äldre lönematerial.

Kvarvarande ansvar på förvaltningen är också att:

- Rapportering sker enligt fastställda gränssnitt och format.
- Uppgifter (lönematerial, avvikelser, person- och anställningsuppgifter) levereras enligt fastställd tidplan.
- Erforderliga uppgifter lämnas där tillämpning av avtal, lagar och författningar samt innehållet i de rapporterade uppgifterna är korrekt.
- Behörighetsförteckning med aktuell attesträtt inklusive attestkedjor/ersättare är uppdaterad och korrekt.

- Personalen har kunskap om de processer som ingår i lönerapporteringssystemet.

Serviceförvaltningen har inget ansvar för kontroll av inkommande uppgifter. De har heller inget mandat att komplettera inkommande uppgifter utan kommer att återsända ofullständigt material. Här finns en stor risk initialt att fel lön eller i värsta fall ingen lön alls kommer att utbetalas vid rätt tidpunkt.

Överföring av löneadministrationen till Serviceförvaltningen kommer att ställa stora och delvis nya krav på kunskap och noggrannhet hos alla medarbetare men i synnerhet på chefer.

INTERNATIONELLT OCH NATIONELLT SAMARBETE

Kyrkogårdsnämnden och dess förvaltning upprätthåller ett omfattande internationellt samarbete och informationsutbyte. Genom nämndens medlemskap i Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund finns informationsutbyte inom ICF (International Cremation Federation). Kyrkogårdsförvaltningen är medlem i organisationen ASCE (The Association of Significant Cemeteries in Europe/Förbundet för betydelsefulla begravningsplatser i Europa), tillsammans med att 75-tal andra motsvarande institutioner, universitet och myndigheter.

Förvaltningen kommer första hand att prioritera det internationella arbetet med våra nordiska grannländer. Kontakt har återigen tagits med begravningsverksamheten i Oslo med vilka förvaltningen genom åren haft ett lyckat erfarenhetsutbyte på alla nivåer i respektive organisation. Eventuellt kan också ett samarbete med S:t Petersburg i Ryssland komma till stånd under 2008.

Förvaltningen har fram till år 2007 varit medlem i ASCE styrelse. Från år 2008 kommer förvaltningen att delta i ASCE:s arbete som "vanlig medlem".

Sedan många år tillbaka har kyrkogårdsförvaltningen institutionellt medlemskap i ICOMOS Sweden (International Council on Monuments and Sites) för att stärka förvaltarskapet av världsarvet Skogskyrkogården. ICOMOS står Unesco mycket nära som rådgivare och samarbetspartner. I nätverket Nordiska Världsarv är förvaltningen direkt verksam och förvaltning och nämnd deltar också i Nordiska förbundet för kyrkogårdskulturs (NFKK) konferenser.

Förvaltningen deltar också i nätverket Världsarv i Sveriges (VIS) arbete. Representanter från förvaltningen har under längre tid varit medlemmar i styrelsen för Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF) och dess tekniska delegation. Förvaltning och nämnd (presidiet) har regelbundna möten med huvudmännen för begravningsverksamheten i Malmö och Göteborg.

Under 2008 genomförs följande konferenser med representation från nämnden/förvaltningen:

- Svensk världsarvskonferens i Falun (21-23/5)
- Nordisk världsarvskonferens på Grönland/Danmark (27/8-1/9)
- SKKF rikskonferens Motala (26-28/5)
- Konferens FSK/Församlingsförbundet, Uppsala (8-10/9)
- Storstadskonferens, Göteborg (8-9/10)
- ASCE konferens, Liverpool, England (19-21/9)

Stockholms kyrkogårdsförvaltning står för värdskapet för vårens regionala SSIB-konferens (21/4).

I december 2007 har rådet för begravningsfrågor sitt första sammanträde. Rådet består av representanter från Svenska Kyrkan, Församlingsförbundet och SKKF. Stockholms kyrkogårdsförvaltning har tilldelats en av SKKF:s tre platser och representeras av förvaltningschefen. Rådet kan komma spela en viktig roll bl a i kontakter med kulturdepartementet.

Samråd med de fackliga organisationerna har ägt rum 2007-11-29.

BILAGOR

Bilaga 1 Kyrkogårdsnämndens uppdrag

Bilaga 2 Jämställdhets- och Mångfaldsplan 2008

Bilaga 3 Internkontrollplan

Bilaga 3 Aktivitetsplan för upphandling i konkurrens

Bilaga I Kyrkogårdsnämndens uppdrag

ANSVAR FÖR BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN SEDAN 1886

Stockholms stad fick genom beslut av Kgl. Ma:j:t 1886 ansvar för begravningsverksamheten på flera av stadens kyrkogårdar och begravningsplatser. År 2000 förändrades förutsättningarna för begravningsverksamheten i hela Sverige. Det skedde i samband med den relationsändringen som gjordes mellan staten och Svenska kyrkan den 1 januari detta år. Begravningsverksamheten i Stockholm fick därmed en ställning som en kommunal verksamhet med speciell finansiering. För nämndens del innebar beslutet förändringar i tillämpningen av begravningslagen, en ny finansiering och ett nytt ansvarsområde. Att staden blev huvudman för begravningsverksamheten innebar också nya samverkansformer med stadens församlingar. För riket som helhet innebar förändringen att begravningsverksamheten blev en samhällelig uppgift som i överallt utom i Stockholm och Tranås utförs av församlingar eller samfälligheter inom Svenska kyrkan.

BEGRAVNINGSAVGIFTEN

Det speciella med kyrkogårdsnämndens verksamhet är att den finansieras - vad avser begravningsverksamheten - av en särskild begravningsavgift. Denna betalas av alla oavsett religionstillhörighet och behandlas i hanteringshänseende som en skatt. Begravningsavgiften är inkomstrelaterad, och beräknas på den kommunalt beskattningsbara inkomsten. Begravningsavgiftens storlek fastställs av huvudmannen på grundval av en särredovisning av begravningsverksamhetens intäkter och kostnader. För kyrkogårdsnämndens del innebär detta att begravningsavgiften tillförs en särskild fond så att överskott/underskott stannar i verksamheten enligt regeringens intentioner.

Den för år 2008 fastställda begravningsavgiften är 7 öre per skattekrona.

KYRKOGRÅD NÄMNDENS REGLEMENTE

Enligt det av kommunfullmäktige fastställda regementet gäller att:

”Stockholms kyrkogårdsnämnd svarar för stadens begravningsverksamhet enligt begravningslagen och handhar därvid förvaltningen av staden tillhöriga, åt staden upplåtna och åt stadens förvaltning annars överlämnade begravningsplatser med vad därtill hör. Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt lag eller

annan författning åligger huvudman för begravningsverksamheten och som inte ankommer på kommunfullmäktige.

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde verkställa fullmäktiges beslut och fullgöra de uppdrag som fullmäktige överlämnar till nämnden. Nämnden ska lämna fullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder samt borgarråd med föredragningskyldighet det biträde som begärs av dem.”

VERKSAMHETENS HUVUDOMRÅDEN

Nämndens verksamhet kan ses uppdelad i tre huvudområden: begravningsverksamhet, serviceverksamhet och ansvar för att skydda och bevara begravningsplatsernas kulturhistoriska värde.

BEGRAVNINGSVERKSAMHET

Kyrkogårdsnämnden har som huvudman för begravningsverksamheten i Stockholm enligt begravningslagen ansvar för att:

- anordna och hålla kyrkogårdar och begravningsplatser med tillräckligt många gravplatser för stadens invånare,
- sköta begravningsplatsernas allmänna ytor samt så kallade fondgravar där skötselavgift inbetald före år 2000 inte täcker skötselkostnaden,
- ta emot stoft för förvaring och visning,
- ställa ceremonilokaler utan religiösa symboler till förfogande,
- utföra kremering och gravsättning,
- bekosta vissa transporter av urnor och kistor inom sitt geografiska ansvarsområde,
- bekosta gravsättning mm av stockholmare som gravsätts utanför nämndens förvaltningsområde, t.ex. i fädernebygden,
- fördela anslag till de stockholmsförsamlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser,
- upprätta gravkartor och hålla register över gravsatta på nämndens kyrkogårdar och begravningsplatser (gravbok),
- fatta beslut i gravrättsfrågor.

Nämndens åligganden vad avser begravningsverksamheten anges tydligt i lagen. För verksamheten finns två finansieringskällor, dels begravningsavgiften, dels intäkter från uppdrag och s.k. begravningsclearing från begravningar av icke-stockholmare.

Anordna och hålla begravningsplatser

Begravningsverksamheten i Stockholm omfattar ca 6 500 gravsättningar per år. Av detta är ungefär 1 000 icke stockholmare. Antalet stockholmare som väljer att gravsättas på annan ort är vanligen något fler än 1 000. Några drastiska förskjutningar i valet av gravskick förväntas inte. Planering av verksamheten baseras på att andelen jordbegravningar utgör ca 10 % av totala antalet

gravsättningar och att ungefär hälften av alla som kremeras gravsätts i minneslund och hälften i urngrav.

Som huvudman har kyrkogårdsnämnden ett direkt ansvar för förvaltning av elva begravningsplatser med kistgravar och urngravar, nio minneslundar samt ett kolumbarium.

Möjligheten att erbjuda avlidna gravplats varierar i olika delar av staden. Inom de medeltida kyrkogårdarna Brännkyrka, Spånga och Bromma samt på Galärvarvskyrkogården, Västberga och Hässelby begravningsplatser är tillgången på mark för nya gravrättsupplåtelser ytterligt begränsad. Upplåtelser sker här enbart för gravsättning av avliden som är folkbokförd i Stockholm. På Brännkyrka och Västberga finns sedan många år inte ens återgångsgravar för kistor att upplåta. På Galärvarvskyrkogården gäller särskilda bestämmelser för gravsättning på grund av denna begravningsplats speciella karaktär och historia.

På många håll i staden är det brist på kistgravplatser. Genom den pågående utbyggnaden av Strandkyrkogården och omformningen av kvarter 26 på Skogskyrkogården finns det tillräckligt med kistgravplatser under överskådlig framtid i södra Stockholm. Kvarteret på Skogskyrkogården är ett gammalt så kallat allmängravskvarter där gravsättning gjordes senast åren omkring 1930. Förvaltningen bedömer att kvarteret nu åter kan användas för kistgravsättning.

I norra Stockholm är däremot bristen på kistgravar stor. Arbetet fortsätter att tillsammans med bl. a. stadsbyggnadskontoret få till stånd en ny begravningsplats på Norra Järvafältet. Den år 2002 gjorda utbyggnaden av Spånga begravningsplats räcker ytterligare några år. Förvaltningen har i avvaktan på en ny begravningsplats på Järvafältet fått tillstånd att kunna använda en del av ett kvarter på Räcksta begravningsplats för kistgravsättning.

I stadens uppdrag som huvudman för begravningsverksamheten ligger att på allmänna begravningsplatser erbjuda ett tillräckligt antal gravplatser och andra gravanläggningar av allmänt förekommande slag. Detta uppdrag måste ses i ett långt tidsperspektiv. Konkurrensen om i dag obebyggd mark är stor och möjligheterna att avsätta mark för nya begravningsplatser minskar snabbt om inte behovet av ny begravningsmark redan nu läggs in i stadsplaneringen. Den framtida stadsplaneringen bör också ta hänsyn till begrepp som närhet och minskade transporter när det gäller lokalisering av begravningsplatser.

På kort och medellång sikt finns det sett över hela staden tillräckligt med gravmark att upplåta. Gravmarken är dock olikformigt fördelad över staden. I södra Stockholm finns den relativt nyanlagda Strandkyrkogården. En motsvarande begravningsplats saknas i norra och nordvästra delen av staden. På längre sikt (över en 25-årsperiod) kan staden inte inom nuvarande begravningsplatser uppfylla det lagstadgade åtagandet om tillräckligt antal gravplatser. Detta gäller främst kistgravar.

För närvarande finns möjlighet att upplåta nya kistgravar i större omfattning endast i stadens södra delar, på Strandkyrkogården och Skogskyrkogården. Tillgången på urngravar kan anses vara tillgodosedd för lång tid framåt. Dels

finns områden för nya urngravar i betydande omfattning på Råcksta begravningsplats, dels kan urngravar skapas på flertalet begravningsplatser när gamla gravplatser återlämnas, återtas eller förverkas. Bristen på kistgravar i framförallt norra och nordvästra Stockholm löses endast tillfälligt av de åtgärder som vidtagits på Spånga kyrkogård och på Råcksta begravningsplats.

De beräkningar som gjorts av behovet av nya gravplatser bygger på att det inte kommer att bli någon större förändring av dagens gravskick. Sjunker kremationsfrekvensen kommer mer kistgravplatser att behövas och minskar intresset för minneslundar ökar behovet av urngravplatser. Utvecklingen av det nya gravskicket gemensam askgravplats kan också påverka behovet av ny begravningsmark. Väljer de som annars skulle ha valt urngravplats det nya gravskicket minskar behovet av mark. Däremot ökar behovet av mark om det är sådana som annars skulle ha valt minneslund som väljer gemensam askgravplats.

Ta emot stoft för förvaring och visning

Nämnden har som huvudman för begravningsverksamheten ansvar för att anvisa lokaler för visning av avlidna och för förvaring av kistor i avvaktan på begravning. Dylika utrymmen finns i första hand vid nämndens krematorier och begravningsplatser, men även vid vissa ceremonilokaler hos stadens församlingar. Förvaltningen anvisar endast lokaler på stadens krematorier och begravningsplatser.

Ceremonilokaler som även kan upplåtas utan religiösa symboler och utanför ordinarie arbetstid

Begravningskapellen på stadens begravningsplatser utgör (enligt tidigare beslut i nämnden) ett alternativ till ceremonilokal för de familjer som inte vill välja Svenska kyrkans eller andra trosinriktningars egna lokaler. Kapellen kan upplåtas utan inredning och symboler tillhöriga viss konfession. Nämndens lokaler för begravningsceremonier har god tillgänglighet för personer med t.ex. rörelsehinder, nedsatt syn eller hörsel.

Nämnden upplåter tretton kapell för begravningsceremonier på stadens begravningsplatser. Dessutom har Bromma, Brännkyrka och Spånga församlingar tre kyrkor och Hässelby församling ett kapell inom stadens begravningsplatser.

I förvaltningens kapell är det möjligt att mot avgift boka ceremonier utanför ordinarie arbetstid, som t.ex. lördagar.

Det senaste decenniet har användningen av stadens begravningskapell minskat. En orsak till detta är att stadens församlingar har ett stort intresse av att begravningsceremonierna hålls i församlingarnas egna kyrkor/kapell.

Kremering och gravsättning

Vid nämndens två krematorier, Skogskrematoriet och Råcksta krematorium, genomförs ca 8 000 kremeringar om året. Ca 90 % av alla avlidna stockholmare

kremeras. Stadens krematorier utför dessutom på uppdrag från andra huvudmän som inte har egna krematorier ca 1 400 kremeringar om året.

Stadens krematorier har godkända reningsanläggningar för rökgaser. Båda krematorierna följs kontinuerligt upp vad avser miljöpåverkan och uppfyller de krav som miljöbalken ställer på krematorieverksamhet. Miljörapport inlämnas årligen till tillsynsmyndigheten (stadens miljö- och hälsoskyddsförvaltning).

Råcksta krematorium byggdes om 2002-2003 vad avser krematorie-, VVS- och kylteknisk utrustning och är i dag en mycket modern anläggning. Ombyggnaden har medfört något sänkta driftkostnader, energieffektivisering och ytterligare miljöanpassning men framförallt ökad driftsäkerhet

Även Skogskrematoriet är försett med rökgasrenings- och värmeåtervinningsutrustning av modern standard (från 1999-2000). I stadens krematorier har med medel från miljömiljarden installerats utrustning för kontinuerlig kvicksilvermätning.

På stadens begravningsplatser gravsätts ca 6 500 stoft och askor varje år. Av de sistnämnda jordas ungefär 3 000 i minneslund och lika många gravsätts i urngravar. Återstående något mer än 500 gravsättningar är kistbegravningar. Under året beräknas ca 1 000 gravsättningar ske i helt nya gravplatser. Resterande gravsättningar sker inom redan upplåtna gravplatser eller inom gravplatser som upplåtits på nytt efter det att gravrätten återgått till nämnden.

Det första gravområdet med ett för Stockholm nytt gravskick togs i bruk under hösten 2004 på Skogskyrkogården. Gravskicket har här i Stockholm kallats för gemensam askgravplats. Intresset för det nya gravskicket har varit stort varför nämnden har fattat beslut om att gemensamma askgravplatser även ska byggas på Galärvarvskyrkogården och Norra begravningsplatsen. På Skogskyrkogården kommer dessutom ytterligare en gemensam askgravplats att anläggas i anslutning till de redan befintliga. Under 2008 anläggs ytterligare en gemensam askgravplats på Norra Begravningsplatsen.

Bekosta transporter av kistor och urnor

Enligt begravningslagen har nämnden som huvudman för begravningsverksamheten kostnadsansvar för transport av kistor och urnor från det att huvudmannen tagit ansvar för kistan och till dess att gravsättning skett inom förvaltningsområdet. I Stockholm hålls begravningsceremonier förutom i stadens egna begravningskapell även i hundratalet kyrkor och kapell över hela staden. De anhöriga kommer överens med sin begravningsbyrå var ceremoni och gravsättning ska äga rum och om det ska ske en kremering. Begravningsbyråerna debiterar sedan förvaltningen för transporter av kistan.

Förvaltningen har en överenskommelse med stadens begravningsbyråer om fast schablonersättning oavsett hur många led som ingår i de transporter som huvudmannen ska bekosta vid en begravning. Genom denna konstruktion har byrån ett kraftigt incitament att planera transporten så att den blir så kort (innehåller så få led) som möjligt.

Förvaltningen uppskattar att kostnaden för transporter av kistor och urnor för år 2008 kommer att uppgå till 6,5 Mkr.

Transport av urnor från krematorierna till de olika begravningsplatserna i staden sker inom ramen för förvaltningens egna interna transporter.

Begravningsclearing, ersättning till/från andra huvudmän genom begravningsclearing och avtal

Enligt begravningslagen är en huvudman för begravningsverksamheten skyldig att svara för vissa angivna kostnader i samband med begravning för alla avlidna som vid sin död var folkbokförda inom förvaltningsområdet. I riksdagens beslut om ändringar i begravningslagen i samband med kyrkans skiljande från staten år 2000, infördes också en obligatorisk, rikstäckande, begravningsclearing.

Begravningsclearing utbetalas när en avliden gravsätts i en annan del av landet, t.ex. i fädernebygden. Den s.k. folkbokföringshuvudmannen är då skyldig att bekosta de tjänster inom begravningsverksamheten, som utförs av den s.k. förrättningshuvudmannen. Att få gravsättas på annan ort än där man är folkbokförd förutsätter dock att en gravplats kan beredas på denna främmande ort och är således ingen rättighet.

Ersättningen mellan huvudmännen utgår enligt den taxa som kammarkollegiet fastställer för varje år. Begravningsclearing finns således både som en kostnad och en intäkt i kyrkogårdsnämndens budget. Båda beloppen är lika svåra att kalkylera, eftersom volymerna kan vara tämligen oförutsägbara. I budget 2008 har förvaltningen tagit upp 6,5 Mkr på kostnadssidan och 6,0 Mkr på intäktssidan

Upprätta gravkartor och hålla register över gravsatta på nämndens kyrkogårdar och begravningsplatser (gravbok)

På stadens kyrkogårdar och begravningsplatser finns ca 162 000 gravar. Över samtliga gravar finns register, s.k. gravböcker, med uppgifter om gravrättsinnehavare, gravsatta mm.

De äldsta uppgifterna i gravböckerna går tillbaka till början av 1800-talet. Förvaltningen har liksom de flesta andra kyrkogårdshuvudmän svårt att hålla alla uppgifter om bl. a. gravrättsinnehavare och alla adressuppgifter i gravboken aktuella.

Att gravboken inte är komplett och innehåller uppgifter som inte är aktuella får konsekvenser när gravrätten ska utövas. En aktualisering av data är en viktig uppgift, inte minst för att det leder till ökad effektivitet i det dagliga arbetet.

Förvaltningen har under ett antal år målmedvetet arbetat med att återta gravrätter där gravrättstiden gått ut och gravrätter det inte gått att finna ny gravrättsinnehavare för. Detta arbete som tidigare gjorts i projektform behöver fortsätta ytterligare ett antal år men nu inom förvaltningens ordinarie verksamhet. Genom detta arbete blir det tydligt vilka gravplatser som har aktuella gravrättsinnehavare och vilka som kan tas tillbaka till förvaltningen och senare

återupplåtas. Arbetet med att gå igenom och erbjuda ny gravrättsupplåtelse för gravkvarter där gravrättstiden gått ut har gett förvaltningen en årlig intäkt på strax under 2 Mkr. Denna summa kommer successivt att minska i och med att allt äldre gravkvarter behandlas. Samtidigt blir andelen gravplatser som förvaltningen inte kan finna någon gravrättsinnehavare till allt större.

Fatta beslut i gravrättsfrågor.

Nämnden svarar för en omfattande och kundorienterad verksamhet som hänger samman med upplåtelse, överlåtelse, återgång m.m. av enskilda gravplatser. Vidare har nämnden ansvar för att pröva ansökningar om flyttning av gravsatta, medla mellan efterlevande som inte är överens i fråga om gravsättning eller kremering samt ge råd i gravrättsfrågor.

Många av de frågor av detta slag som handläggs är delvis mycket komplicerade och innehåller - för de enskilda personerna - laddade och väsentliga frågeställningar. Kraven på tillgänglighet i dessa delar är stora och antalet personer som arbetar med dessa frågor är få. Förvaltningen arbetar med att utbilda fler som kan handlägga dessa frågor så att den garanterade handläggningstiden på 14 dagar kan innehållas.

SERVICEVERKSAMHET

Serviceverksamheten består till allra största del av skötsel av och plantering på enskildas gravplatser. Förvaltningen har under 2007 skött ungefär 86 700 enskilda gravplatser på uppdrag av anhöriga. Till skötselverksamheten hör också skötsel av allmänna ytor på begravningsplatserna och skötsel av gravplatser som återgått till kyrkogårdsförvaltningen. Förvaltningen kan också hjälpa gravrättsinnehavare med olika typer av arbeten till exempel att rikta gravstenar.

Serviceverksamheten finansieras främst med avgifter från gravskötselkunderna. Skötsel av allmänna ytor och av gravar med gamla skötselavtal där fonderna har tömts finansieras från begravningsavgiften.

SKYDDA OCH BEVARA KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Begravningsplatser är en del av vårt gemensamma kulturarv. Kulturminneslagen trycker på att den som ansvarar för dessa begravningsplatser ska vårda dem utifrån detta värde och så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas. För begravningsplatser anlagda före utgången av år 1939 måste huvudmannen begära tillstånd från länsstyrelsen vid bland annat utvidgning och väsentliga förändringar anläggningar och byggnader.

Kyrkogårdsnämnden har som huvudman för begravningsverksamheten i Stockholm enligt kulturminneslagen ansvar för att:

- väl vårda objekt och inventarier av kulturhistoriskt värde på stadens begravningsplatser,
- föra förteckning över objekt och inventarier som klassats som särskilt kulturhistoriskt värdefulla.

Kyrkogårdsförvaltningen håller på att göra en intern inventering av kulturhistoriska gravanordningar. Inventeringen ska ligga till grund för att precisera vilka åtgärder till exempel restaureringar som fordras för att säkra ett framtida bevarande. Arbetet kommer inte att bli klart under 2008 utan pågå ytterligare år.

Bilaga 2 Jämställdhets- och Mångfaldsplan 2008

INLEDNING

Varje nämnd ska årligen utarbeta en jämställdhets- och mångfaldsplan. Därtill ska även en kartläggning och analys av löneläget ske, i syfte att förebygga att osakliga löneskillnader föreligger.

Kommunfullmäktige har beslutat att arbetet med jämställdhet, mångfald och antidiskriminering, ska integreras i Stockholms stads alla verksamheter och att staden ska utveckla metoder för att synliggöra och motverka diskriminerande strukturer. Jämställdhets- och mångfaldsfrågor ska inte behandlas enskilt eller vid sidan av ordinarie verksamhet. Ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv ska ingå som en självklar del i förvaltningens kvalitetsarbete.

Förvaltningschefen har det yttersta ansvaret. Varje chef ansvarar för jämställdheten och mångfalden inom respektive enhet.

LAGAR

Lagar som styr det personalpolitiska arbetet:

- Jämställdhetslagen
- Arbetsmiljölagen
- Lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning
- Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning
- Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionsnedsättning

Därutöver finns en diskrimineringslag som styr samhällslivet

- Lagen om förbud mot diskriminering

Lagen innehåller regler för att skydda människor från att bli diskriminerade på grund av deras etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionsnedsättning.

Lagen tar upp skydd mot direkt eller indirekt diskriminering, trakasserier och mot instruktioner att diskriminera. Det är dessutom förbjudet att utsätta någon som gjort en anmälan för represalier. Lagen berör följande områden:

- Varor, tjänster och bostäder.
- Arbetsmarknadspolitisk verksamhet.
- Start och bedrivande av näringsverksamhet.
- Yrkesutövning.
- Medlemskap i arbetstagar-, yrkes- och arbetsgivarorganisationer.

KYRKOGRÅRDSNÄMNDENS POLICY

Kyrkogårdsnämndens övergripande policy är att:

Genus- och mångfaldsperspektivet ska analyseras och beaktas inom alla verksamhetsområden och i alla faser under planering, genomförande och utvärdering.

Det ska betraktas som en del av beslutsunderlaget vid personalplanering, rekrytering, lönesättning, schemaläggning, arbetsfördelning, chefstillsättning, kompetensutveckling, lokaler mm.

Att verka för och i en mångfaldsorienterad förvaltning, innebär att bejaka att människor är olika och inse värdet av det!

Förvaltningens personal-, löne-, rehabiliterings- och kvalitetspolicy utgör kompletterande styrdokument för att nå uppsatta mål ur jämställdhets- och mångfaldssynpunkt.

BESÖKARE OCH BRUKARE

BEGRAVNINGSVERKSAMHET FÖR ALLA

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religiös eller annan bakgrund. Inom stadens begravningsplatser finns därför en rik variation av gravmönster och anpassningar till olika begravnings seder mm. Genom ett statligt reglerat clearingsystem har stockholmare även möjlighet att gravsättas på andra ställen i Sverige. På samma sätt har icke stockholmare möjlighet att gravsättas på stadens begravningsplatser. Genom detta clearingsystem förs medel över från den huvudman där den avlidne är folkbokförd till den huvudman som utför begravningsverksamheten.

VALFRIHET OCH MÅNGFALD

Så långt det är fysiskt möjligt anpassas stadens kapell till ceremonier enligt olika trosinriktningar och så kallade borgerliga förrättningar.

För personer med etnisk/religiös eller annan bakgrund med begravnings seder, gravmönster och dylikt, som inte är gängse svenska, erbjuder nämnden olika lösningar. Exempel på grupper som förvaltningen utvecklat olika former för gravsättning för är muslimer, romerska katoliker, zigenare/romer, bahaier, mandier, hinduer samt grekisk- och ryskortodoxa trosbekännare liksom hugenotter och buddhister. I vissa avseenden erbjuder Stockholms kyrkogårdsförvaltning efterfrågade gravskick som inte kan erbjudas någon annanstans i Skandinavien.

Att verka för mångfald innebär att bejaka att människor är olika och inse värdet av det. Mångfaldsperspektivet uppmärksammas, analyseras och beaktas inom alla nämndens verksamheter. Det sker under verksamhetens alla faser - under planering, genomförande och utvärdering. Kyrkogårdsförvaltningen tar upp

erfarenheter omkring mångfalds- och valfrihetsperspektivet i en mängd sammanhang inom och utom förvaltningen. Därigenom sprids kunskap och betydelsen av förvaltningens förhållningssätt och omsorg gentemot människor i ett mångkulturellt samhälle.

Förvaltningen erbjuder anhöriga till avlidna olika lösningar för vid val av gravplats, ceremonilokal m.m. utifrån olika individers och gruppers önskemål. Genom att fortsätta arbetet med att anlägga gravkvarter för olika trosinriktningar ges en ökad valmöjlighet vid val av gravplatser.

Förvaltningen fortsätter att långsiktigt planera för att gravmark i möjligaste mån kunna erbjudas i närområden. Genom utbildningar och studiebesök arbetar förvaltningen för att nå en ökad förståelse om utsatta gruppers situation och önskemål. En ökad kunskap om olika kulturer och religioner bidrar till att bryta fördomar och utanförskap.

Strandkyrkogården är stadens multikulturella begravningsplats i södra delen av staden. Första delen av begravningsplatsen, där gravsättning sker i skogsmark, togs i bruk år 1996. Resterande delar av begravningsplatsen färdigställs successivt i takt med att nya gravkvarter behövs. På begravningsplatsen finns särskilda kvarter för muslimska, grekisk ortodoxa hinduistiska och buddistiska trosbekännare. Ett område planeras kunna upplåtas för murade gravplatser under mark som efterfrågas av vissa grupper av romersk katolska trosbekännare.

KYRKOGRÄDSFÖRVALTNINGENS PERSONAL

Av kyrkogårdsförvaltningens samtliga tillsvidareanställda (130 st) är 62 % män och 38 % kvinnor.

Könsfördelningen inom några större yrkesgrupper:

Yrkesgrupp	Män	Kvinnor
Administrativ personal	51%	49%
Enhetschefer	88%	12%
Kyrkogårdsarbetare	82%	18%
Krematoriepersonal (krematorietekniker)	50%	50%
Kapellpersonal (kapellvärdar)	50%	50%

Könsfördelningen är balanserad inom administrativa befattningar och bland krematorietekniker samt kapellvärdar.

Den största yrkesgruppen (kyrkogårdsarbetare) är dock fortfarande starkt mansdominerad. Samma gäller enhetschefer.

Den mycket låga personalomsättningen gör det svårt att uppnå en jämnare könsfördelning inom olika yrkesgrupper och att öka andelen utrikes födda. Genus- och mångfaldsperspektivet ska beaktas vid all rekrytering. Förvaltningens största möjlighet att aktivt påverka könsfördelning och andel utrikes födda är i

samband med rekrytering av säsonganställd personal. I denna rekrytering är könsfördelningen också mycket jämn sedan flera år tillbaka.

Bland feriearbetande skolungdomar är kvinnorna i mycket stark majoritet.

Yrkesgrupp	Män	Kvinnor
Säsonganställda	45%	55%
Skolungdom	35%	65%

ARBETSMILJÖ

Den fysiska arbetsmiljön är lämpad för såväl kvinnor som män. Lokaler, utrustning och arbetstider utformas och anpassas så att de lämpar sig för såväl båda könen som för anställda med funktionsnedsättning eller med olika fysiska förutsättningar.

Kyrkogårdarna har separata omklädningsrum och duschar. Verktyg och teknisk utrustning är i stort utformade så att de lämpar sig för alla anställda. Skyddskläder finns i storlekar som passar både män och kvinnor. Hjälpmedel anskaffas efter individuella behov.

Den psykosociala arbetsmiljön följs upp genom utvecklingssamtalen och även i form av återkommande enkäter till alla anställda.

ARBETSTIDER OCH ARBETSFORMER

Förvaltningen försöker att i största möjliga utsträckning organisera arbetstidsförläggning och arbetsuppgifter på ett sådant sätt att det underlättar att kombinera arbete/fritid samt föräldrarollen. För administrativ personal omförhandlades flextidsavtalet under 2006 och fick därmed en betydligt generösare utformning. De övriga flextidsavtalen sades upp för omförhandling under 2007 för att bättre svara mot verksamheternas behov. Inom Begravnings- och Serviceavdelningen beslutade parterna om smärre korrigeringar av det gamla avtalet. För personal vid krematorierna och kapellenheten pågår diskussioner om hur framtida avtal ska utformas, med målsättning att nya avtal är träffade till årsskiftet 2007/2008.

Anställda ska beredas möjlighet att distansarbete, där verksamheten så tillåter. Av förvaltningens tillsvidareanställda har alla, som själva så önskar, heltidsanställning. Förvaltningens policy är att vara flexibel när det gäller arbetstid och ledighet i samband med olika religiösa eller andra kulturella högtider.

Vid de årliga utvecklingssamtalen med medarbetarna ska särskilt beaktas att ingen förbigås beträffande kompetensutveckling och/eller befordran, på grund av kön, etnisk bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Rekrytering

Förvaltningens policy vid nyrekrytering:

- Vid likvärdiga meriter, ge det underrepresenterade könet företräde.
- Inte ställa högre krav på kunskaper i svenska språket, än vad befattningen kräver.
- Betrakta mångkulturell kompetens och flerspråkighet som en särskild merit vid rekrytering.
- Vid tillsättning av chefer/arbetsledare försöka öka mångfalden i alla avseende.
- Särskilt uppmuntra kvinnor att ta lagbasansvar och söka arbetsledande befattningar.

SJUKFRÅNVARO OCH FÖREBYGGANDE HÄLSOARBETE

Sjukfrånvaron i procent av den arbetade tiden har fortlöpande sänkts under de senaste åren och var 2006 nere på 8,2%. Vid halvårsskiftet 2007 var sjukfrånvaron 9,3%. Prognosen är att den har sjunkit när helårsresultatet för 2007 kan fastställas. För staden som helhet var sjukfrånvaron vid motsvarande tidpunkt 8,6%. Stadens långsiktiga mål är att sjukfrånvaron ska ned till 5 % till 2010.

Förvaltningens mål är att sjukfrånvaron sänks till 8,5 % under 2008.

I syfte att sänka sjukfrånvaron och stimulera hälsobefrämjande aktiviteter, har förvaltningen friskvårdstimme (1 tim/vecka, på betald arbetstid). Förvaltningen har generösa subventioner av träningskort, friskvårdsaktiviteter och rökavvänjningsmedel.

Några arbetsplatser har införskaffat egna styrketräningsredskap till arbetsplatsen.

Alla anställda som önskat har genomgått hälsoprofilbedömningar (2005) och fått individuella handlingsplaner. En uppföljning har skett under 2007.

REHABILITERING

Förvaltningen har rutiner för rehabiliteringsarbetet, som implementerats hos alla chefer. Den anställda ska vid sjukdom kontaktas senast inom 10 dagar av sin närmsta chef. Vid längre sjukdomsfrånvaro ska den anställda få del av information som rör arbetsplatsen och även uppmuntras till att delta (om hälsotillståndet så medger) vid APT eller andra möten.

Frekvent korttidsfrånvaro ska särskilt uppmärksammas och leda till att en rehabiliteringsutredning genomförs.

Kommunfullmäktige beslutade 1 oktober 2007 att staden ska ha en gemensam rehabiliteringsprocess, med tydlig struktur som inblandade aktörer, chefen, arbetstagaren, fackliga organisationer, företagshälsovården och Försäkringskassan är väl förtrogna med.

Förvaltningen ska under 2008 genomföra ytterligare utbildningsinsatser för chefer och fackliga förtroendemän utifrån stadens nya policydokument och regelverk.

SEXUELLA TRAKASSERIER

EU:s definition av sexuella trakasserier säger att sexuella trakasserier är allt ovälkommet uppträdande av sexuell natur eller annat uppträdande grundat på kön som påverkar kvinnors och mäns integritet på arbetsplatsen och som skapar en främmande, fientlig eller förnedrande arbetsmiljö. Detta inkluderar ovälkommet fysiskt, verbalt eller icke-verbalt uppträdande. Sexuella trakasserier kännetecknas av att de är oönskade för dem som utsätts för dessa och det är varje individs ensak att avgöra vilket uppträdande som är kränkande!

Förvaltningens policy är att ta bestämt avstånd från varje form av sexuella trakasserier. Det råder nolltolerans mot jargong där skämt med sexistisk eller etnisk anknytning förekommer.

Alla medarbetare ska känna till att det råder förbud mot att hänga upp almanackor o dyl med stötande/diskriminerande bilder samt att ladda ner diskriminerande material i sin PC.

Förvaltningens policy och handlingsplan för hur sexuella trakasserier ska behandlas (om det skulle förekomma), ska alltid informeras om vid introduktion av nyanställda.

KARTLÄGGNING AV LÖNER

En årlig kartläggning av löner görs för att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga skillnader i lön och övriga anställningsvillkor mellan män och kvinnor. Under 2007 genomförde företaget Hewitt löneanalyser en befattningsvärdering (BAS) av i stort sett samtliga befattningar. Förvaltningen eftersträvar en helhetssyn i lönepolitiken. Det är viktigt att det lönepolitiska arbetet behandlar såväl de olika befattningarnas krav när det gäller kunskaper, färdigheter, ansvar och arbetsförhållanden, den anställdes enskilda prestation såväl som kriterier för den individuella lönesättningen.

Genomgång av förvaltningens löner visar inga diskriminerande strukturer. Förvaltningen har däremot en alltför hoptryckt lönebild inom och mellan olika befattningar. Möjligheterna att öka lönespridningen begränsas av utfallet i de centrala parternas avtalsförhandlingar.

Inom förvaltningen finns idag ett trettiotal olika befattningar. Av dessa är många solitära funktioner/specialistfunktioner, med endast en eller ett par anställda. Det är inte meningsfullt att jämföra lönerna i befattningar där antalet anställda understiger 10 personer. Den individuella lönebakgrunden och lönesättningen får alltför stor genomslagskraft för att meningsfulla analyser ska kunna göras.

Förvaltningen har endast fyra befattningar med 10 eller fler anställda samt där det finns både män och kvinnor anställda. De är assistent, krematorietekniker, kyrkogårdsarbetare och kapellvärdar.

Som framgår av följande tabell så finns det ingen anmärkningsvärd skillnad i medellön för män respektive kvinnor inom dessa två befattningar.

Medellönerna fördelar sig enligt nedanstående tabell

Befattning	Män, antal	Medellön, kr/mån	Kvinnor, antal	Medellön, kr/mån	Differens, kr/mån
Krematorietekniker	5	20 888	5	20 333	555
Kyrkogårdsarbetare	40	20 626	9	20 455	171
Assistenten	3	21 983	18	21 355	628

Assistenterna som uppvisar den största löneskillnaden mellan män respektive kvinnor förklaras av att förvaltningen har tagit emot övertalig personal från staden med befintlig lön (lönegaranti).

Bilaga 3 Internkontrollplan

En väl fungerande internkontroll ska fokusera på nämndens och förvaltningschefens ansvar, men också utformas för att skapa trygghet och säkerhet i verksamheten. Det är därför viktigt att organisationen har en kultur där var och en, såväl anställda som förtroendevalda, tar sitt ansvar för den interna kontrollen.

Den interna kontrollen ska bygga på en helhetssyn på förvaltningens verksamhet. Ansvaret för internkontroll åvilar samtliga avdelningar.

Syftet med internkontrollen är att säkerställa att:

- verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och kyrkogårdsnämnd beslutat.
- lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs.
- anskaffning och användning av resurser är effektiv och ändamålsenlig.
- redovisning och uppföljning av verksamheten är rättvisande och tillförlitlig.
- säkerheten i redovisningsrutiner, IT-system och administrativa rutiner är tillfredställande.

RISK- OCH VÄSENTLIGHETSANALYS

Risker är något som följer alla verksamheter. Kunskap om en organisations risker och dessas eventuella följder möjliggör aktiva ställningstaganden till hur riskerna ska hanteras. Genom att systematiskt låta bedöma verksamhetsriskerna med avseende på såväl sannolikhet som väsentlighet (följdverkan) kan denna kunskap byggas upp.

I nämndens verksamhetsplan anges en lång rad uppgifter och utfästelser. Om innebörden av begreppet ”risk” kopplas till dessa, kan olika händelser och aktiviteter identifieras som något som skulle få negativ inverkan på nämndens och förvaltningens möjligheter att upprätthålla sina strategier och nå angivna mål.

Kyrkogårdsförvaltningens ledning gjorde 2001 en utförlig inventering och en sammanställning av förvaltningens då mest aktuella verksamhetsrisker: Arbetet gjordes med konsultstöd i en systematiserad form. Detta arbete har lagt grunden till vilket språk och vilka metoder som fortlöpande behövs för att diskutera risk och riskhantering.

Riskerna har delats in i tre huvudkategorier, nämligen omvärldsrisker, processrisker och informationsrisker. Inom varje kategori har förvaltningsledningen listat de specifika riskerna listats som bedömts vara mest angelägna att parera för att verksamhetens mål och strategier inte ska äventyras. Sammantaget har ett drygt trettioal risker ”insortrats” och behandlats.

Eftersom det inte finns resurser eller heltäckande möjligheter att eliminera alla verksamhetsrisker, måste varje enskild risks sannolikhet och väsentlighet utvärderas. En risk vars sannolikhet att uppstå är låg eller mycket låg och vars väsentlighet (följdverkan) också är av underordnad betydelse eller lätt hanterbar betraktas som lågprioriterad i arbetet med riskbegränsning/-eliminering. Exempel på en sådan lågprioriterad risk är att efterfrågan på gravskötsel kraftigt skulle avvika från tidigare års verksamhet. Motsatt bedömning görs däremot om både sannolikhet och väsentlighet för någon typ av risk anses vara jämförelsevis höga. Risker som bedömdes ha både en hög sannolikhet och en hög väsentlighet är till exempel förlust av kunskapskapital, känslighet (beroendeställning), driftsavbrott,

tillgänglighet (extern och intern momentan verksamhetsinformation), relevans (informationskvalitet), behörighetsadministration, personalrekrytering, kundtillfredsställelse och intern kommunikation.

Vad som tillkommit under senare tid är att förvaltningen administrativa rutiner alltmer har datoriserats. I nuläget sker nästan all dokumentation i digital form. Risken för skador vid minskad tillgänglighet, driftavbrott i IT-systemen eller om systemen helt havererar har därför fått ökad väsentlighet.

En annan risk som bedömts ha både en avsevärt ökat sannolikhet och ökad väsentlighet de senaste åren är den ökade förekomsten av olika trädjukdomar som helt kan slå ut vissa trädslag (arter)

Som riktade åtgärder med anknytning till riskhantering har förvaltningsanpassad utbildning i IT-säkerhet ägt rum. Förvaltningens riskgrupp har breddat sitt uppdrag med risk- och väsentlighetsanalys. Därmed kan detta arbete också inordnas i det integrerade ledningssystemet (ILS) och samordnas med stadens inriktningsmål.

Avslutningsvis är det angeläget att påpeka riskers föränderlighet. Detta nödvändiggör fortlopande kunskapsuppbyggnad rörande omvärlds-, process- och informationsförhållanden.

INTERNKONTROLLPLAN 2008

Förvaltningen ska i förening med risk- och väsentlighetsanalys årligen för nämndens godkännande upprätta en internkontrollplan, för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande. Utifrån en aktiv risk- och väsentlighetsanalys ska förvaltningen välja ut ett antal områden/rutiner som särskilt ska granskas.

Av planen ska framgå:

- vad som ska kontrolleras.
- vem som ansvarar för kontrollen.
- tidpunkt för när kontrollen och dess resultat ska rapporteras till nämnden.

Vad som ska kontrolleras	Kontrolleras och rapporteras av	Rapporteras
Adm rutiner avseende löneutbetalningar	Chef adm avd	VB 2008
Uppföljning av hot mot personal, åtgärder	Chef begrav&service avd	VB 2008
Utreda risker för allvarliga trädjukdomar, åtgärder	Chef begrav&service avd	VB 2008
Miljörapportering enl. miljöbalken	Chef tekniska avd	VB 2008

Bilaga 3 Aktivitetsplan för upphandling i konkurrens

Sida 2 till och med 10 bifogas inte. Innehåller tomma sidor för verksamhet som inte är relevant för kyrkogårdsnämnden.

Kontaktperson på Förnyelseavdelningen: Maria Laxvik, tfn 508 29 424

Analys

Anvisningar

Avsnittet nedan ska innehålla en analys av nämndens hela verksamhet utifrån ett konkurrensutsättningsperspektiv och skall övergripande visa hur nämnden avser arbeta för att uppnå av KF fastställda mål, som att säkerställa verksamhetens kvalitet samt att mindre aktörer ges möjlighet att konkurrera. Om det enligt nämndens uppfattning finns verksamheter som inte kan upphandlas skall motiven för detta redovisas. Tips: Använd tabb-knappen (eller uppåt- och nedåtpil) för att förflytta dig mellan fälten i formuläret. Det går endast att skriva text i de avsedda rutorna i denna mall. Du kan inte ändra övrig text.

Nämnden kommer på sikt att konkurrensutsätta alla verksamheter/enheter som a) inte omfattar myndighetsutövning och strategisk styrning av verksamheten inom kyrkogårdsförvaltningen, b) där en konkurrensupphandling innebär en kostnadsbesparing/kvalitetsökning. Begravningsverksamhet är till viss del myndighetsutövning. Upphandling av flertalet enheter måste därför föregås av organisationsförändringar för att skilja av myndighetsutövning (t ex gravrättsfrågor) från övrig verksamhet (t ex markskötsel). Inom vissa delar av nämndens ansvarsområde (t ex kapell- och krematorieverksamheten) finns i dag ingen marknad som kan utföra verksamheten till lägre kostnad än dagens egenregiverksamhet. Pågående omorganisationer inom kyrkogårdsförvaltningen ska på sikt möjliggöra dels att fler verksamheter kan renodlas och därmed konkurrensutsettas dels möjliggöra för personalen att lämna egenregianbud.

Egenregianbud

Anvisningar

Redovisa inom vilka verksamhetsgrenar egenregianbud kommer att utarbetas.

Egenregianbud kommer att utformas vid konkurrensutsättning av samtliga enheter som i dag drivs i egen regi.

Avknoppning

Anvisningar

Redovisa hur nämnden avser arbeta för att underlätta och stimulera avknoppning.

Kyrkogårdsförvaltningen

Inom nämndens ansvarsområde finns inga verksamheter som finansieras genom pengsystem.

Förteckning över planerade verksamhetsupphandlingar och befintliga verksamhetsavtal		Område: Övrig verksamhet, särskilda insatser		
<p>Anvisning: redovisa, i tabellen nedan, för verksamhetsområdet vilka verksamheter som nämnden planerar upphandla i konkurrens. Ange tidsangivelser för när upphandling ska ske samt planerad avtalsperiod. Redovisa även gällande verksamhetsavtal och entreprenadöverenskommelser för det aktuella verksamhetsområdet.</p> <p>Tips: Använd tabb-knappen (eller uppåt- och nedåtpil) för att förflytta dig mellan fälten i formuläret. Det går endast att skriva text i de avsedda rutorna i denna mall.</p>				
Verksamhetens namn (t.ex. boendets namn)	Verksamhet/objekt (beskrivning)	Planerat start- datum för upphandling	Avtalsperiod (fr.o.m. - t.o.m.)	Uppskattat upphandlings- värde, tkr.
Planerade verksamhetsupphandlingar				
Skogskyrkogården avd 2	Markskötsel	070401	080401 - 110331	10 000 tkr
Södra Judiska begravningsplatsen	Markskötsel	070401	080401 - 110331	3 000 tkr
Norra Judiska begravningsplatsen	Markskötsel	070401	080401 - 110331	1 000 tkr
Två historiska judiska begravningsplatser i Kronobergsparken och vid Appelbergsgatan	Markskötsel	070401	080401 - 110331	200 tkr
Galärvarvskyrkogården	Markskötsel	071201	080401 - 100331	700 tkr
Strandkyrkogården	Markskötsel	080801	090101 - 121031	3 000 tkr
Norra Begravningsplatsen	Riktning av gravöverbyggnader	071101	080401 - 110331	1 500 tkr
Alla begravningsplatser	Förgyllning av inskriptioner samt tvätt av gravöverbyggnader	071001	080101 - 101231	500 tkr
Alla begravningsplatser	Avancerad trädvård	071001	080101 - 101031	1 500 tkr
Sandsborgskyrkogården/ norra delen Skogskyrkogården	Beskärning av häckar	081001	090401 - 120331	600 tkr

Kyrkogårdsförvaltningen

Norra begravningsplatsen Norra delen	Gravskötsel: skötsel av gravrabatt samt plantering	080901	090401 – 120331	6 000 tkr
Norra begravningsplatsen	Gräsklippning fria ytor	081201	090401 – 121130	700 tkr
Sandsborgskyrkogården	Markskötsel	090901	100401 - 130331	12 000 tkr
Brännkyrka kyrkogård	Markskötsel, gravöppning	090501	100101 – 121231	1 500 tkr
Hässelby begravningsplats	Markskötsel, gravöppning	090501	100101 – 121231	1 500 tkr
Västberga begravningsplats	Markskötsel, gravöppning	100501	110101 – 131231	2 500 tkr
Råcksta begravningsplats	Grässlåtter samt vår- och höststädning	100901	110401 – 131130	1 000 tkr
Spånga kyrkogård	Markskötsel, gravöppning	100501	110101 – 131231	3 500 tkr
Bromma kyrkogård	Markskötsel	100501	110 01 – 131231	3 500 tkr
Skogskyrkogården	Gräsklippning på gravkvarter samt vår- och höststädning	100901	110401 – 131130	15 000 tkr
Norra begravningsplatsen	Gräsklippning på gravkvarter samt vår- och höststädning	100901	110401 – 131130	15 000 tkr
Gällande verksamhetsavtal/entreprenadöverenskommelser				
Galärvarvskyrkogården	Markskötsel	ååmmdd	050401 - 080331	1 000 tkr
Alla begravningsplatser	Förgyllning av inskriptioner samt tvätt av gravöverbyggnader	ååmmdd	050101 - 071231	500 tkr
Skogskyrkogården, avd 2	Markskötsel	ååmmdd	050401 - 080331	9 000 tkr
Skriv text här	Skriv text här	ååmmdd	ååmmdd - ååmmdd	tkr
Skriv text här	Skriv text här	ååmmdd	ååmmdd - ååmmdd	tkr

Kontaktuppgifter

Anvisning

Redovisa nedan kontaktuppgifter till den eller de personer som utsetts till förvaltningens kontaktperson/er i frågor rörande upphandling, konkurrens och avknoppning.

Annie Mägi, tel 508 300 86